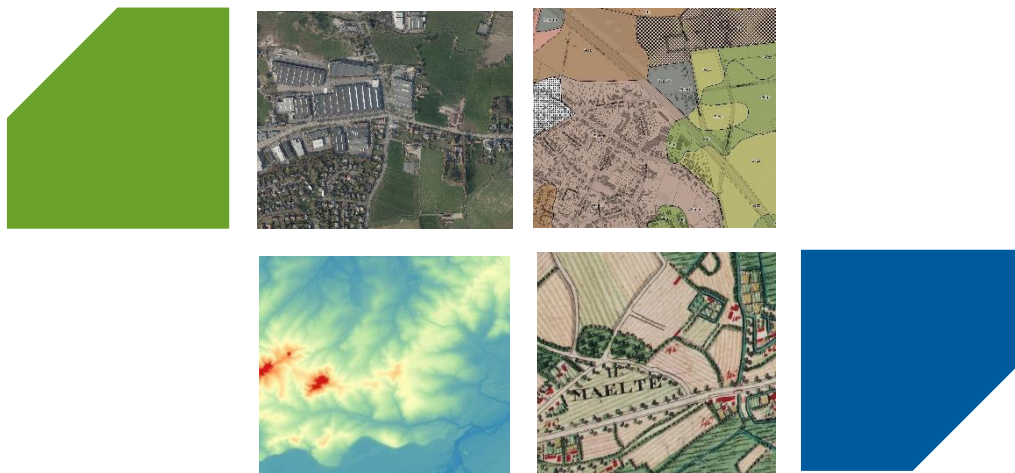

ARCHEOLOGIENOTA

DUFFELSESTEENWEG TE LINT

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 1777

Rapport opgemaakt door: Bénédicte Cleda

Kontichsesteenweg 38

B-2630 Aartselaar

Projectcode:

Intern: 32840

Extern: K-08-027

AOE: 2022B94

COLOFON

Titel

Archeologienota Duffelsesteenweg te Lint

Auteur

Bénédicte Cleda

Projectcodes

Intern: 32840

Extern: K-08-027

Agentschap Onroerend Erfgoed: 2022B94

Plaats en datum

Aartselaar, februari 2022

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 1777

ISSN 2406-3940

Alle afbeeldingen zijn aangeleverd door ABO nv tenzij anders aangegeven.

RAPPORTFICHE

Versies		
<i>Versie</i>	<i>Datum</i>	<i>Status</i>
v0	11/02/2022	Interne draft
v1	11/02/2022	Externe draft
v2	11/02/2022	Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Bénédicte Cleda
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Anouk Van der Kelen
General Director	Patrick Hambach

INHOUDSOPGAVE

DEEL 1 Verslag van resultaten.....	1
1 Inleiding	1
1.1 Administratieve gegevens	1
1.2 Aanleiding van het onderzoek en wettelijk kader	2
1.3 Afbakening van het projectgebied	2
1.4 Doel van het onderzoek en onderzoeksstrategie	3
2 Aard van de bedreiging	4
2.1 Huidige situatie	4
2.2 Toekomstige situatie	6
3 Landschappelijke analyse	9
3.1 Topografische situering	9
3.2 Bodemkundige situering	12
4 Archeologische voorkennis	17
4.1 Historische achtergrond	17
4.2 Inventarissen onroerend erfgoed	18
4.3 Cartografische en iconografische bronnen	22
4.4 Recente landschapsveranderingen	27
5 Besluit	33
6 Bibliografie	35
DEEL 2 Programma van maatregelen	36
7 Gemotiveerd advies	37
8 Bibliografie	39
9 Kwaliteitscontrole en ondertekening	40

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	3
Figuur 2: Meest recente orthofoto met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	4
Figuur 3: Zicht vanuit het oosten op de Bossenstraat (Google Maps, 2022)	5
Figuur 4: Zicht vanuit het zuidwesten op de Duffelsesteenweg (Google Maps, 2022)	5
Figuur 5: Zicht vanuit het zuidwesten op de Duffelsesteenweg met aan weerszijden grachten ter hoogte van de Bossentraat (Google Maps, 2022)	6
Figuur 6: Overzicht van de geplande bodemingrepen voor de aanleg van de DWA, RWA en grachten (Initiatiefnemer, 2022)	8
Figuur 7: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (NGI, 2022)	9
Figuur 8: Uittreksel van het Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	10
Figuur 9: Meest recente luchtfoto met aanduiding van de hoogteprofielen t.h.v. het projectgebied (Geopunt, 2022)	11
Figuur 10: Hoogteprofiel N-Z (Geopunt, 2022)	11
Figuur 11: Hoogteprofiel W-O (Geopunt, 2022)	11
Figuur 12: Skyview (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	11
Figuur 13: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	13
Figuur 14: Gedigitaliseerde Quartairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied en types (Geopunt, 2022)	14
Figuur 15: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	14
Figuur 16: Potentiële bodemerosie per perceel met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	15
Figuur 17: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	16
Figuur 18: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied (IOE, 2022).	19
Figuur 19: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving (CAI, 2022)	20
Figuur 20: Fricx-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	23
Figuur 21: Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	24
Figuur 22: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	25
Figuur 23: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	25
Figuur 24: Popp-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	26
Figuur 25: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied (Cartesius, 2022)	27
Figuur 26: Topografische kaart van 1904 met aanduiding van het projectgebied (Cartesius, 2022)	27
Figuur 27: Topografische kaart van 1939 met aanduiding van het projectgebied (Cartesius, 2022)	28
Figuur 28: Topografische kaart van 1969 met aanduiding van het projectgebied (Cartesius, 2022)	29
Figuur 29: Orthofotomozaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	29
Figuur 30: Orthofotomozaïek uit 1990 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	30
Figuur 31: Orthofotomozaïek uit 2003 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	31
Figuur 32: Orthofotomozaïek uit 2015 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	31
Figuur 33: Meest recente orthofotomozaïek met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)	32
Figuur 34: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied	34
Figuur 35: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied	38

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Overzicht van de geplande bodemingrepen.....	7
Tabel 2: Tabel met de locatie van het onroerend erfgoed gelegen in de nabije omgeving van het projectgebied (Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed, 2022).	19
Tabel 3: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2022).....	22

1 INLEIDING

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectgegevens	
Naam + adres projectgebied	
- Straat + nr.:	Duffelsesteenweg
- Postcode:	2547
- Fusiegemeente:	Lint
Lambertcoördinaten (1972; EPSG:31370)	Bereik: x min: 158722,18; y min: 201487,08 x max: 158839,21; y max: 200694,62
Kadaster	
- Gemeente:	Lint
- Afdeling:	1
- Sectie:	D, E
- Percelen:	Openbaar domein
Onderzoekstermijn	Februari 2022
Oppervlakten:	- Projectgebied: 12.105 m² - Geplande bodemingreep: 12.105 m² - Riolering: ca. 1.460 lm

1.2 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK EN WETTELIJK KADER

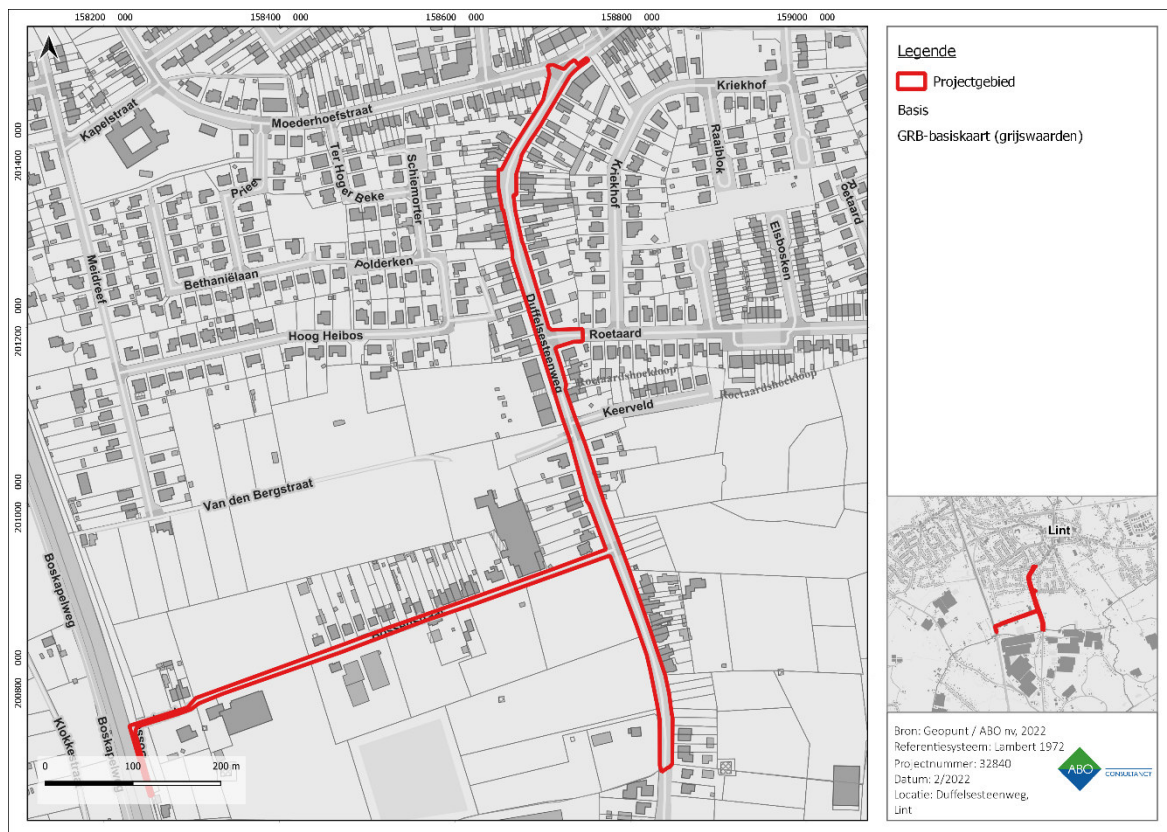
Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. De geplande werkzaamheden aan de Duffelsesteenweg te Lint houden wegenis- en rioleringswerken in.

Het projectgebied valt buiten een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Verder bevindt het zich buiten een definitief of tijdelijk beschermde archeologische site en buiten een vastgestelde archeologische zone. De geplande werken hebben betrekking op een zone gelegen in woongebieden, woongebied met landelijk karakter en agrarische gebieden. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze werken van toepassing zijn de 3.000 m² overschrijdt en de geplande werken meer dan 1.000 m² zullen inhouden, de lijninfrastructuur langer is dan 1.000 m en de geplande werken meer dan 1.000 m² buiten het gabarit inhouden, moet er in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een omgevingsvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Het bureauonderzoek moet uitwijzen of een onderzoek met ingreep in de bodem mogelijk en wenselijk is voor het projectgebied.

1.3 AFBAKENING VAN HET PROJECTGEBIED

Het projectgebied komt overeen met openbaar domein (Berlaar, afdeling 1, sectie B, D) dat gelegen is aan de Duffelsesteenweg en de Bossenstraat te Lint. Dit is ten zuidwesten van het dorpscentrum van Lint in de provincie Antwerpen (Figuur 1).

In totaal beslaat het projectgebied een oppervlakte van ca. 12.105 m². Het terrein is grotendeels verhard en deels berm of gracht. Deze archeologienota beschrijft de geplande aanvraag tot stedenbouwkundige handelingen op het terrein in de vorm van de aanleg van een RWA- en DWA-riolering, nieuwe grachten en de heraanleg van de wegenis.

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

Deze archeologienota heeft als doel na te gaan welke archeologische resten er te verwachten zijn ter hoogte van het projectgebied en in welke mate deze bedreigd worden door de nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek in deze archeologienota heeft drie objectieven:

- Er wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied;
- Er wordt nagegaan welke bewaring te verwachten is en in welke mate ze bedreigd worden door de geplande bodemingrepen;
- Er wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

De gegevens waarop het onderzoek gebaseerd is, worden gehaald uit de door de initiatiefnemer aangeleverde plannen in combinatie met bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten. Het is steeds de bedoeling om het archeologisch verwachtingsprofiel te confronteren met de aard van de geplande werken om zo de impact ervan op het bodemarchief te bepalen.

De volgende stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

- Een studie van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het projectgebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe worden zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- Een studie van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geeft inzicht in het archeologisch potentieel van het Projectgebied (hfst. 4). Hierbij worden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt een advies geformuleerd omtrent een eventueel archeologisch vervolgonderzoek, een *in situ* bewaring of een 'geen maatregelen'.

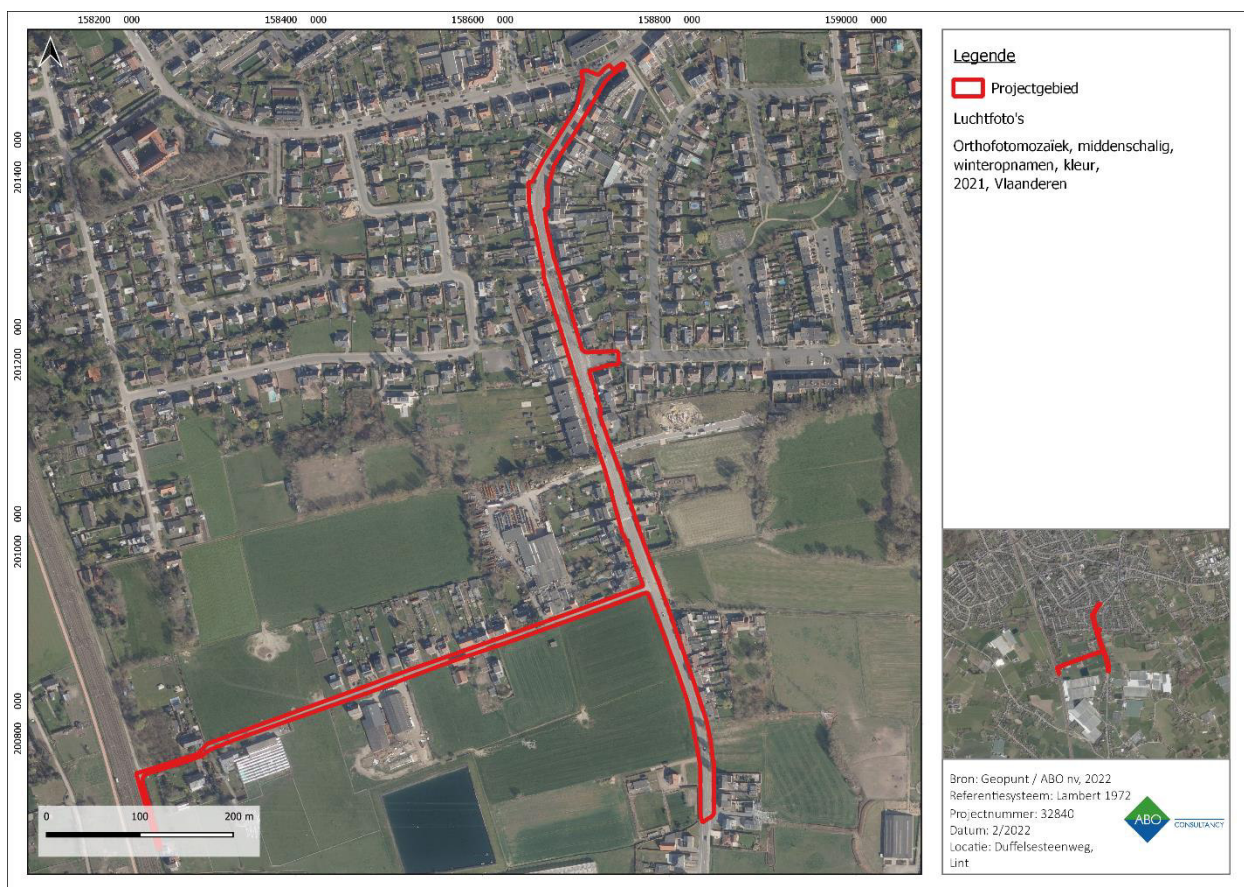
2 AARD VAN DE BEDREIGING

De plannen van de bestaande toestand en de ontwerpplannen van de nieuwe situatie die zijn aangeleverd door de initiatiefnemer zijn als bijlagen toegevoegd aan deze archeologienota om de leesbaarheid te garanderen. De dieptes van de rioleringen die op deze plannen zijn weergegeven zijn exclusief de fundering. Om de uit te graven diepte te bepalen dient hier ca. 50 cm bijgeteld te worden. De diepte van de rioleringen die op de plannen, in de tekst, tabellen en figuren hieronder worden aangegeven staan voor de BOK (binnenkant van de onderkant van de buis) tenzij anders vermeld.

Er zal een gescheiden rioleringsstelsel aangebracht worden ter hoogte van de Duffelsesteenweg en de Bossenstraat. Tevens zal de wegkoffer van de straten heraangelegd worden.

2.1 HUIDIGE SITUATIE

In bestaande toestand is het volledige wegtracé in het projectgebied onder het huidige wegdek gelegen. De rijweg bestaat uit een asfaltverharding en het voet- en fietspad uit kleinschalige verharding. Er is reeds een gemengd rioleringsstelsel aanwezig onder het wegdek en er zijn reeds deels ingebuisde grachten aanwezig aan weerszijden van de Duffelsesteenweg vanaf huisnummer 211 t.e.m. huisnummer 269 en langs de Bossenstraat. De maximale ontgravingsdiepte van deze rioleringen wordt op 2,5 m-MV en van grachten op 1 m-MV geschat. Onder de voetpaden en gedeeltelijk onder het wegdek zijn ook reeds nutsleidingen aanwezig die de ondergrond tot ca. 1 m-MV geroerd hebben. De aanleg van het wegdek heeft de bodem tot ca. 0,6 m-MV geroerd. Ter hoogte van de Duffelsesteenweg en de Bossenstraat is de bodem door de aanleg van de wegenis, riolering en nutsleidingen reeds grotendeels verstoord waardoor hier geen kennisvermeerdering meer mogelijk is (Figuur 2 - 5).

Figuur 2: Meest recente orthofoto met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

Figuur 3: Zicht vanuit het oosten op de Bossenstraat (Google Maps, 2022)

Figuur 4: Zicht vanuit het zuidwesten op de Duffelsesteenweg (Google Maps, 2022)

Figuur 5: Zicht vanuit het zuidwesten op de Duffelsesteenweg met aan weerszijden grachten ter hoogte van de Bossentraat (Google Maps, 2022)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

De initiatiefnemer plant de heraanleg van de wegenis en de realisatie van een gescheiden rioleringsstelsel ter hoogte van de Duffelsesteenweg en de Bossentraat te Lint (Tabel 1, Figuur 6 - 12).

Ter hoogte van de Bossentraat wordt er een nieuwe DWA-leiding DN 250 en een nieuwe RWA-leiding DN 400 aangelegd onder de rijweg. Tevens zullen er nieuwe grachten en grasdallen aangelegd worden. De rijweg zal ook worden hernieuwd. Ter hoogte van de huizen zullen eveneens huisaansluitingen voorzien worden.

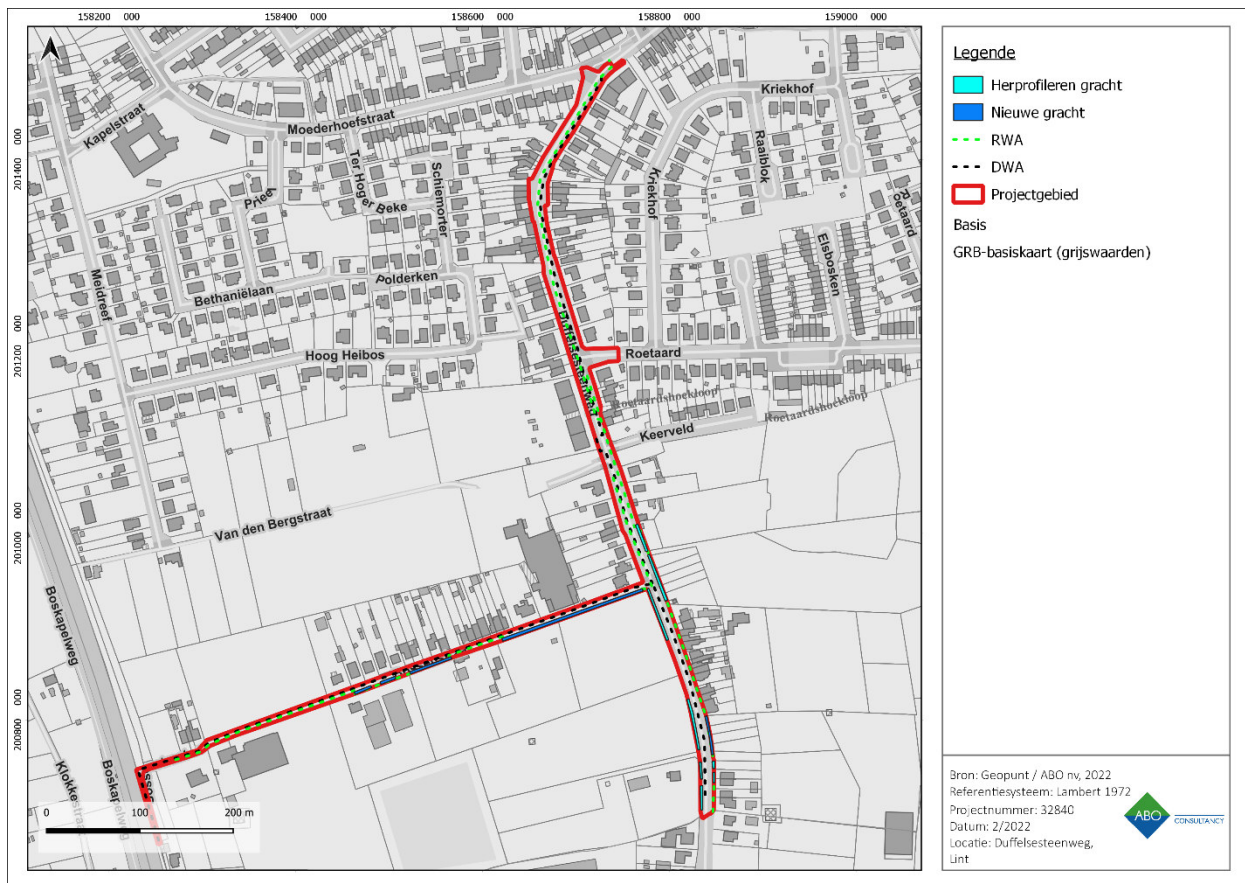
Ter hoogte van de Duffelsesteenweg vanaf het kruispunt met de Bossentraat t.e.m. huisnummer 269 wordt een nieuwe RWA-leiding DN 400 aangelegd onder de bermen en wordt er een nieuwe gracht aangelegd. De bestaande grachten aan weerszijden van de rijweg tussen huisnummer 211 en 269 worden geherprofileerd. Tevens wordt er onder de rijweg een nieuwe DWA-leiding DN 250 aangelegd. De bestaande riolering onder de rijweg wordt opgebroken. De rijweg en het fiets- en voetpad zullen ook worden hernieuwd en er zullen grasdallen en smalle groenstroken worden aangelegd langs de rijbaan. Ter hoogte van de huizen zullen eveneens huisaansluitingen voorzien worden.

Ter hoogte van de Duffelsesteenweg vanaf het kruispunt met de Bossentraat t.e.m. huisnummer 119 wordt er een nieuwe DWA-leiding DN 300 en RWA-leiding DN 400 aangelegd onder de rijweg. De rijweg en voetpad zullen ook worden hernieuwd met enkele smalle groenstroken. De bestaande riolering ter hoogte van de rijweg wordt verwijderd. Ter hoogte van de huizen zullen eveneens huisaansluitingen voorzien worden. Er zal een pompstation (PS1) aangelegd worden aan het kruispunt van de Duffelsesteenweg met Keerveld.

In het kader van de aanleg van de DWA is de ontgraving voorzien tot maximaal 4,4 m-MV in sleuven van maximaal 1,8 m breed. De maximale ontgravingsdiepte van de RWA is voorzien tot 2,3 m-MV in sleuven van maximaal 1,5 m breed. De maximale ontgravingsdiepte van de aan te leggen wegkoffer wordt voorzien tot 1,0 m-MV. De constructies zullen aangelegd worden tot maximaal 5,67 m-MV. De nieuwe grachten zullen een kruinbreedte van 2,4 m hebben en tot maximaal 1,5 m-MV worden uitgegraven. Alle geplande ingrepen vinden in grotendeels verstoorde grond plaats. Mogelijk aanwezige archeologische resten zijn vermoedelijk al grotendeels vernield.

Locatie	Ingreep	Oppervlakte (m ²)	Max. uitgravingsdiepte (m-MV)
Duffelsesteenweg, Bossenstraat	DWA	/	3,40
Duffelsesteenweg, Bossenstraat	RWA	/	2,30
Bossenstraat huisnummer 62 t.e.m. 78, Duffelsesteenweg huisnummer 211 t.e.m. 269	Grachten	/	1,50
Kruispunt Dorpsstraat, Itegembaan	Pompstation	24	5,67
Duffelsesteenweg, Bossenstraat	Verharding en gras(dallen)	12.105	1,00

Tabel 1: Overzicht van de geplande bodemingrepen.

Figuur 6: Overzicht van de geplande bodemingrepen voor de aanleg van de DWA, RWA en grachten (Initiatiefnemer, 2022)

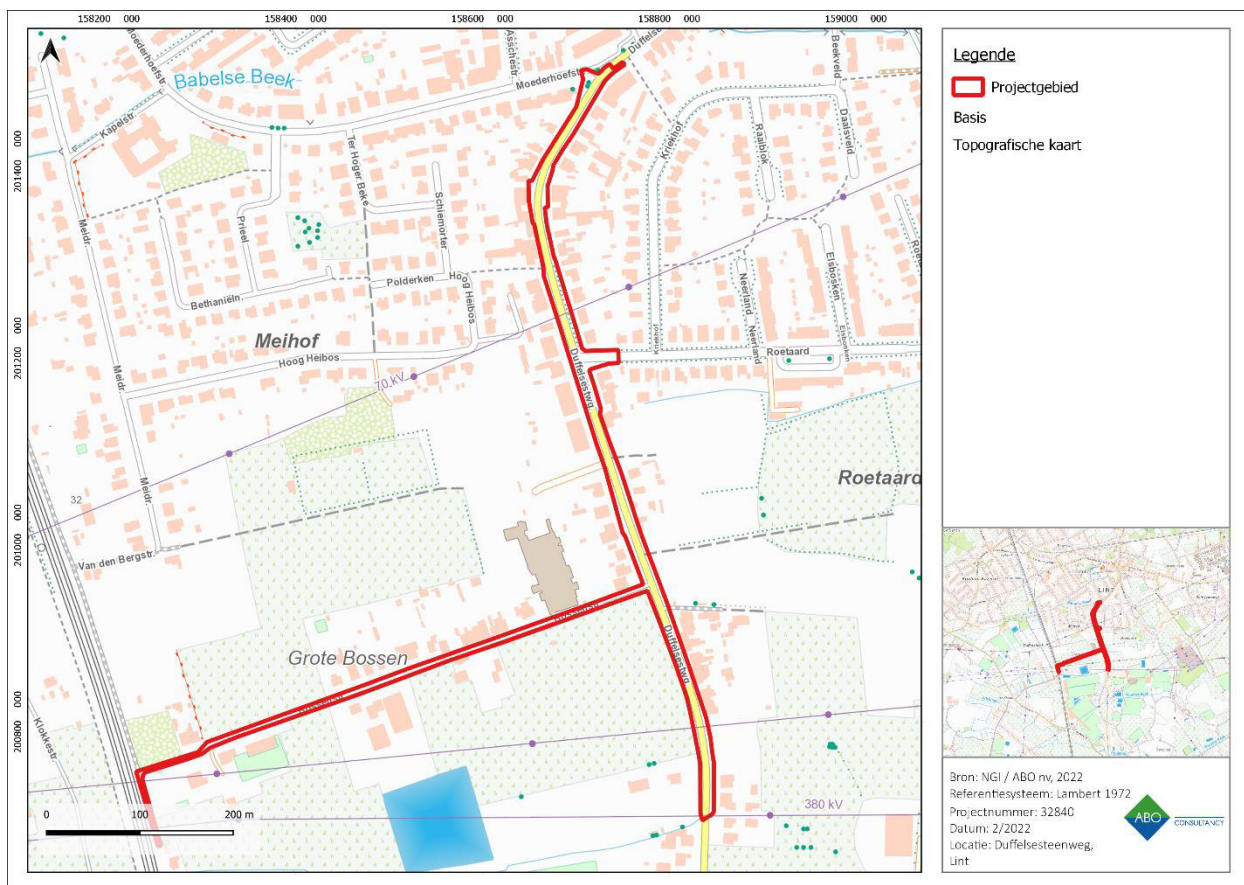
3 LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

Vanuit landschappelijk standpunt ligt het projectgebied in de zandstreek. Het bevindt zich op iets meer dan 2 km ten noordwesten van de Grote Nete, op ongeveer 200 m ten noorden van de Roetaardloop, een zijrivier van de Grote Nete en op ongeveer 200 m ten zuiden van de Hultsloop, een zijrivier van de Babbelsebeek. Tevens komt de Roetaardshoekloop tussen Keerveld en Roetaard uit op de Duffelsesteenweg en grenst de Babbelsebeek in het noorden van het projectgebied aan de Duffelsesteenweg (Figuur 7). Het projectgebied situeert zich op circa 500 m ten zuidwesten van de dorpskern van Lint. Het is in een gradiëntzone tussen de zuidoostelijk gelegen valleigronden van de Grote Nete een noordwestelijk gelegen subcuesta.¹

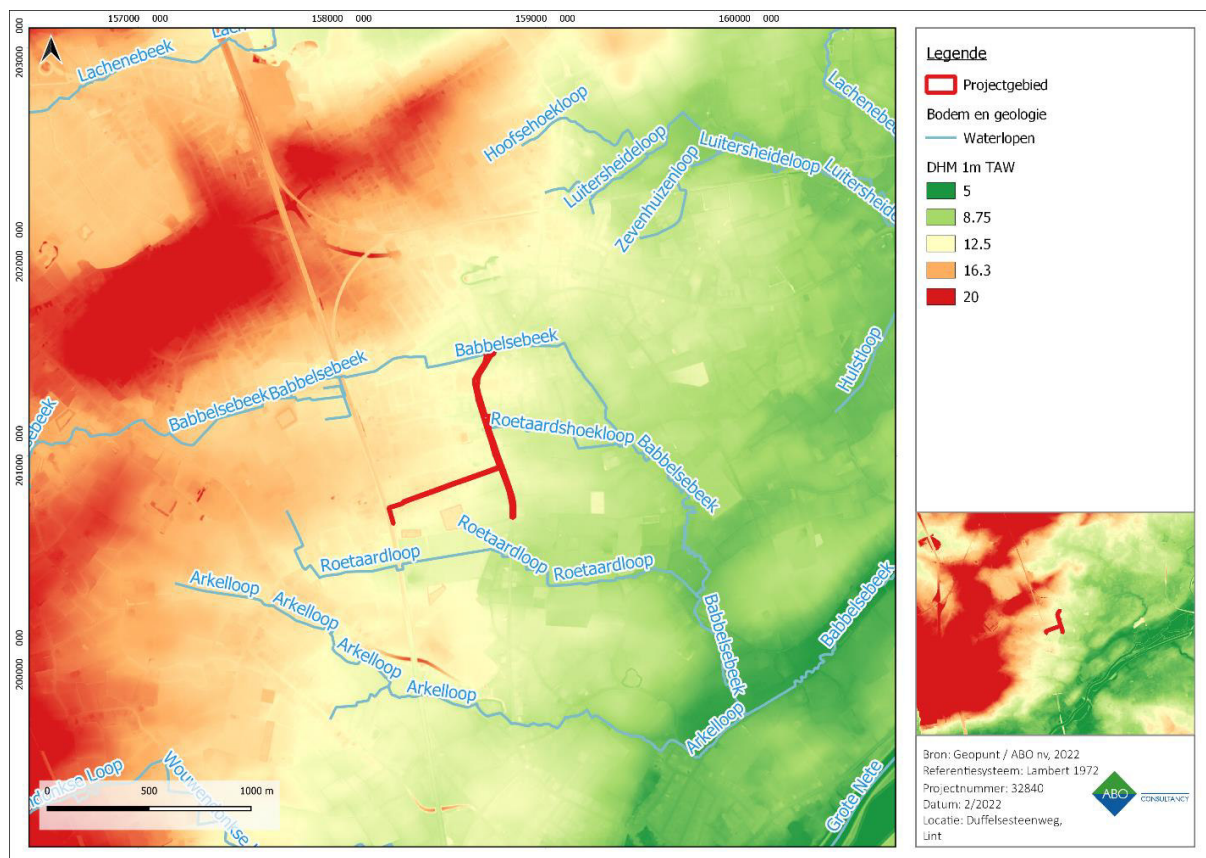
Het Digitaal Hoogtemodel geeft weer dat het projectgebied gelegen is op een gemiddelde hoogte van ca. 12,5 m TAW (Figuur 8). De hoogteprofielen tonen dat het terrein licht afhelt naar het zuidoosten, naar de Babbelsebeek toe (Figuur 9 - 11).

De Skyview toont aan dat er kleine hoogteverschillen zijn in en rond de projectzone. De straten, pleinen en akkers worden hoger weergegeven en de waterlopen en vijvers zijn lagergelegен (Figuur 12).

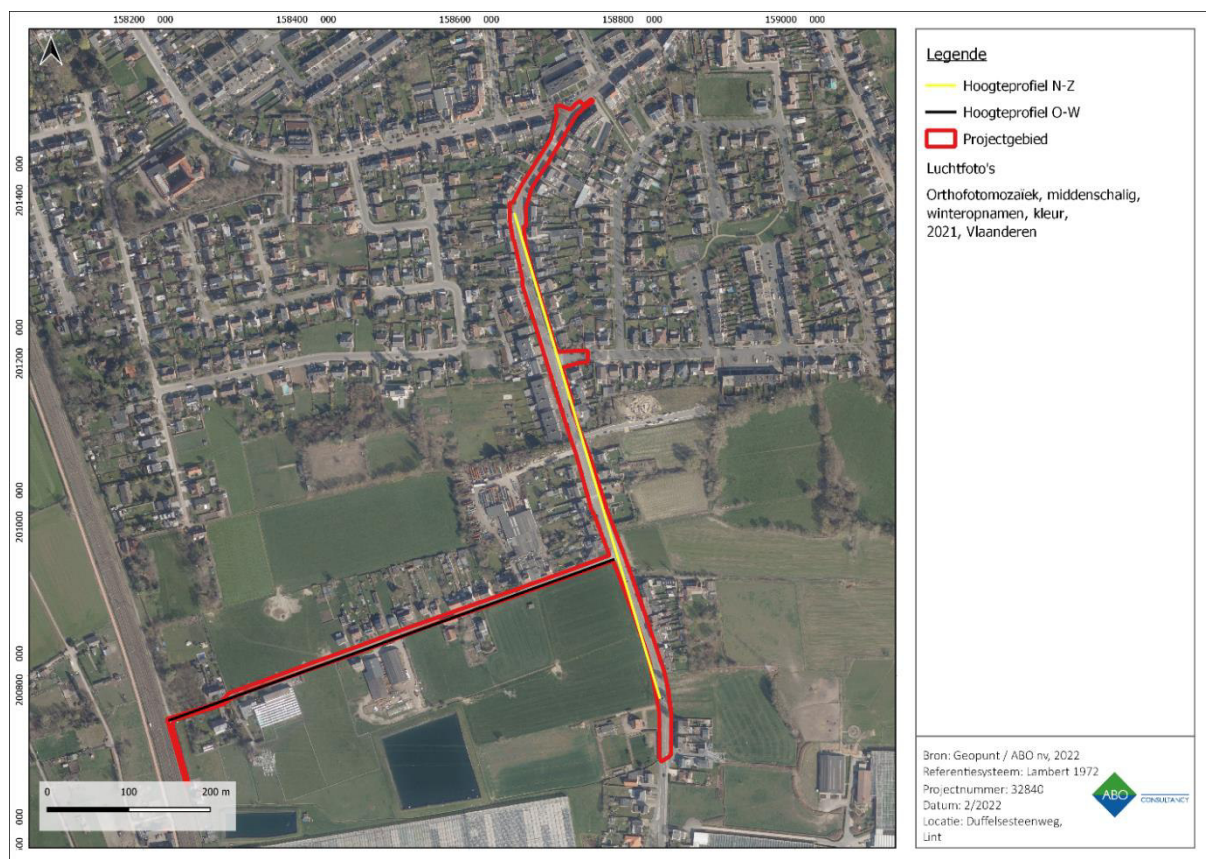

Figuur 7: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (NGI, 2022)

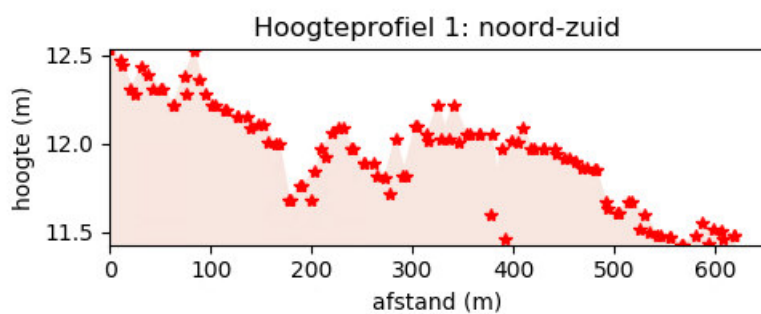
¹ Adams / Vermeire 2002,

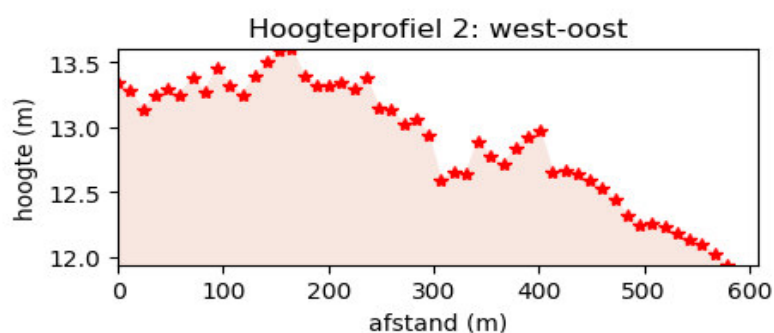
Figuur 8: Uittreksel van het Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

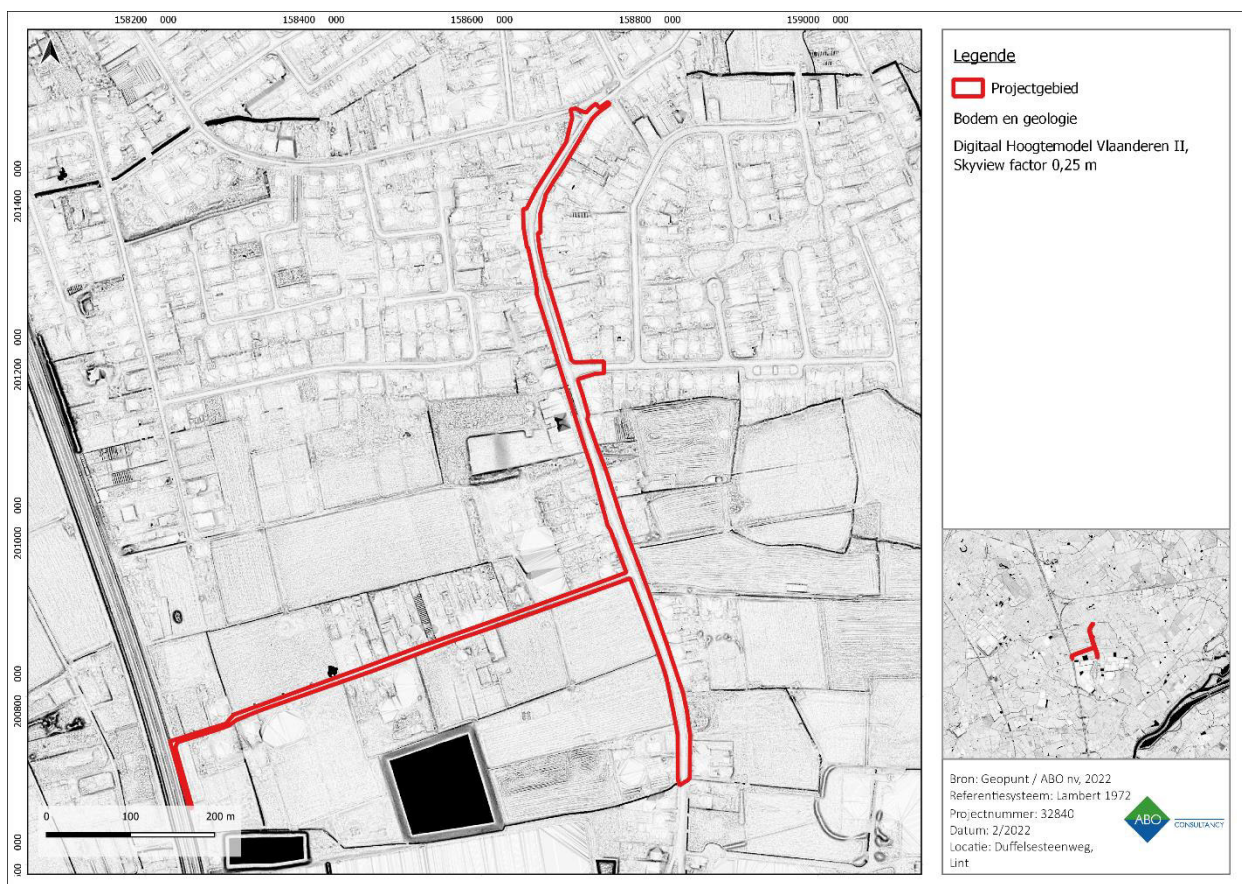
Figuur 9: Meest recente luchtfoto met aanduiding van de hoogteprofielen t.h.v. het projectgebied (Geopunt, 2022)

Figuur 10: Hoogteprofiel N-Z (Geopunt, 2022)

Figuur 11: Hoogteprofiel W-O (Geopunt, 2022)

Figuur 12: Skyview (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

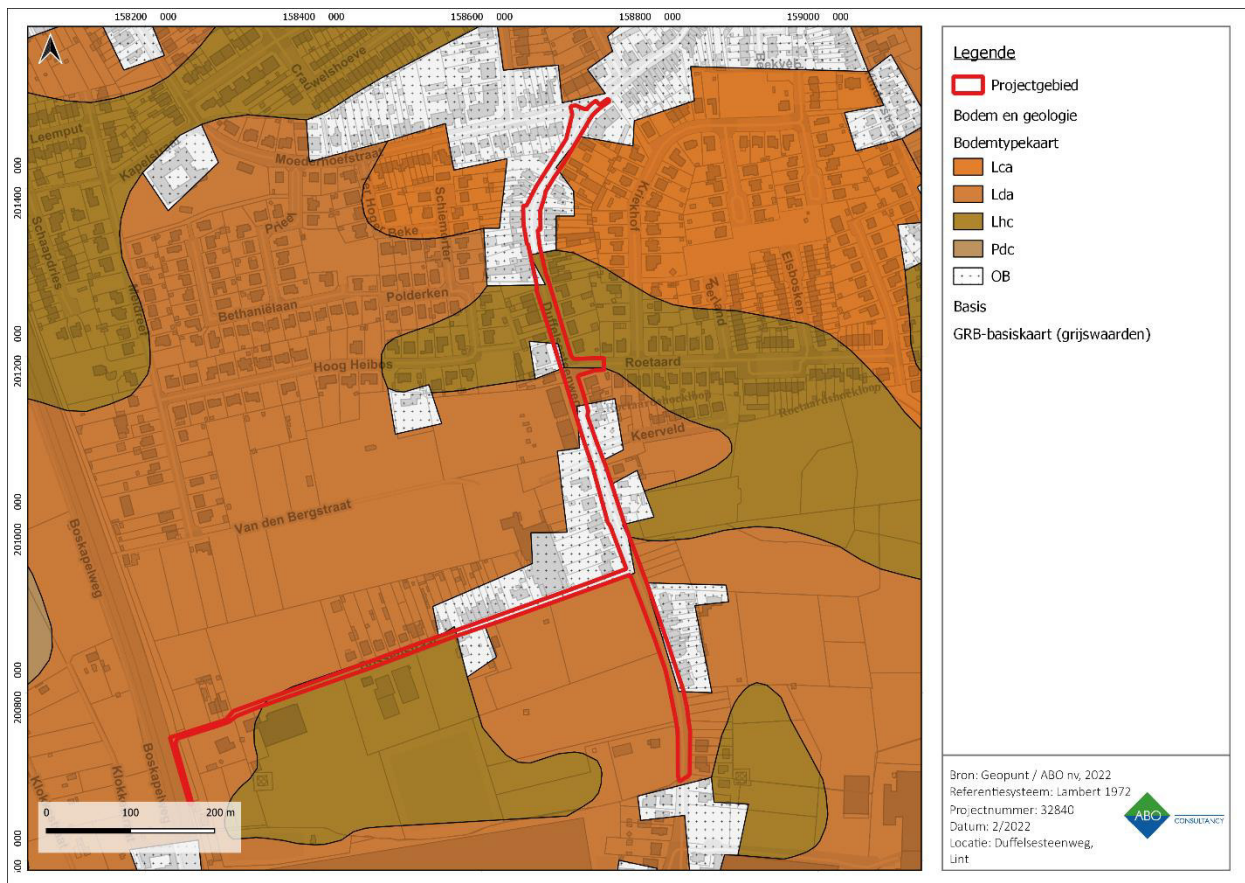
Volgens de gedigitaliseerde Bodemkaart (1950-1970) komt de kartering **OB** voor ter hoogte van het projectgebied (Figuur 13). Het projectgebied wordt deels gekenmerkt door bebouwing (**OB**), waardoor het oorspronkelijk bodemprofiel vernield en/of gewijzigd is. Bepaalde delen van het projectgebied worden ook op de bodems **Lhc** en **Lda** gekarteerd. **Lhc** is een natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Deze natte stuwwatergronden op ondiep substraat en met minimale profielontwikkeling komen voor op ontsluitingen van het Tertiair met een dun Pleistoceen zandleemdek. De humeuze bovengrond is ongeveer 25 cm dik en donker grijsbruin, hij rust op Tertiair materiaal, al of niet vermengd met grind en vermengd met Pleistoceen zandleem. **Lda** is een matig natte zandleembodem met textuur B horizont. De bodems waarbij het Tertiair nagenoeg dagzoomt hebben een zeer wisselvallige waterhuishouding. De meest natte component van deze bodems is geassocieerd met een veensubstraat. Gezien er in bepaalde delen van het projectgebied geen intact bodemprofiel meer aanwezig kan zijn omwille van de impact van bebouwing op de bodem, kan er ook geen steentijd meer voorkomen. Gezien de bodems slechts een dun Quartair zandleemdek hebben dat op het Tertiair rust is de kans ook groot dat onder invloed van erosie steentijdmateriaal verdwenen is.

Volgens de Quartairgeologische kaart (schaal 1:200 000) bestaat het projectgebied enerzijds uit **type 1** (Figuur 14), waarbij eolische zandafzettingen uit het Quartair bovenop hellingafzettingen van het Quartair voorkomen. Anderzijds kunnen deze afzettingen in het projectgebied nog afgedekt zijn door jongere fluviatiele afzettingen. Doordat de sedimenten niet afgedekt geweest zijn, kunnen onder invloed van erosie de oorspronkelijke bodemlagen afgetopt geweest zijn, wat ook nadelig is voor de bewaring van steentijd.

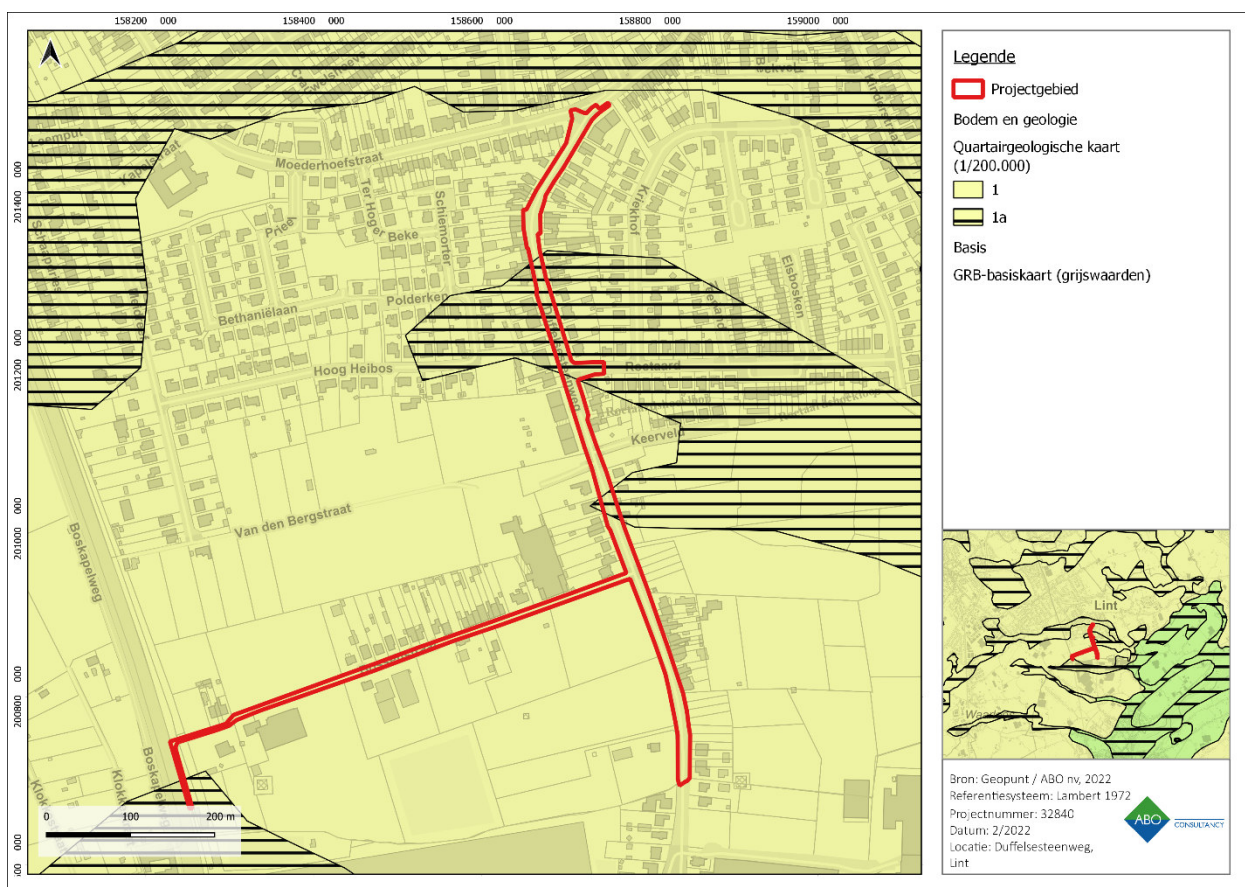
Het projectgebied ligt op de Tertiaire afzettingen van de **Formatie van Berchem** (Figuur 15), dat is opgebouwd uit donkergroen tot zwart zand, dat sterk glauconiethoudend is, plaatselijk schelpen bevat en onderaan kleihoudend is.

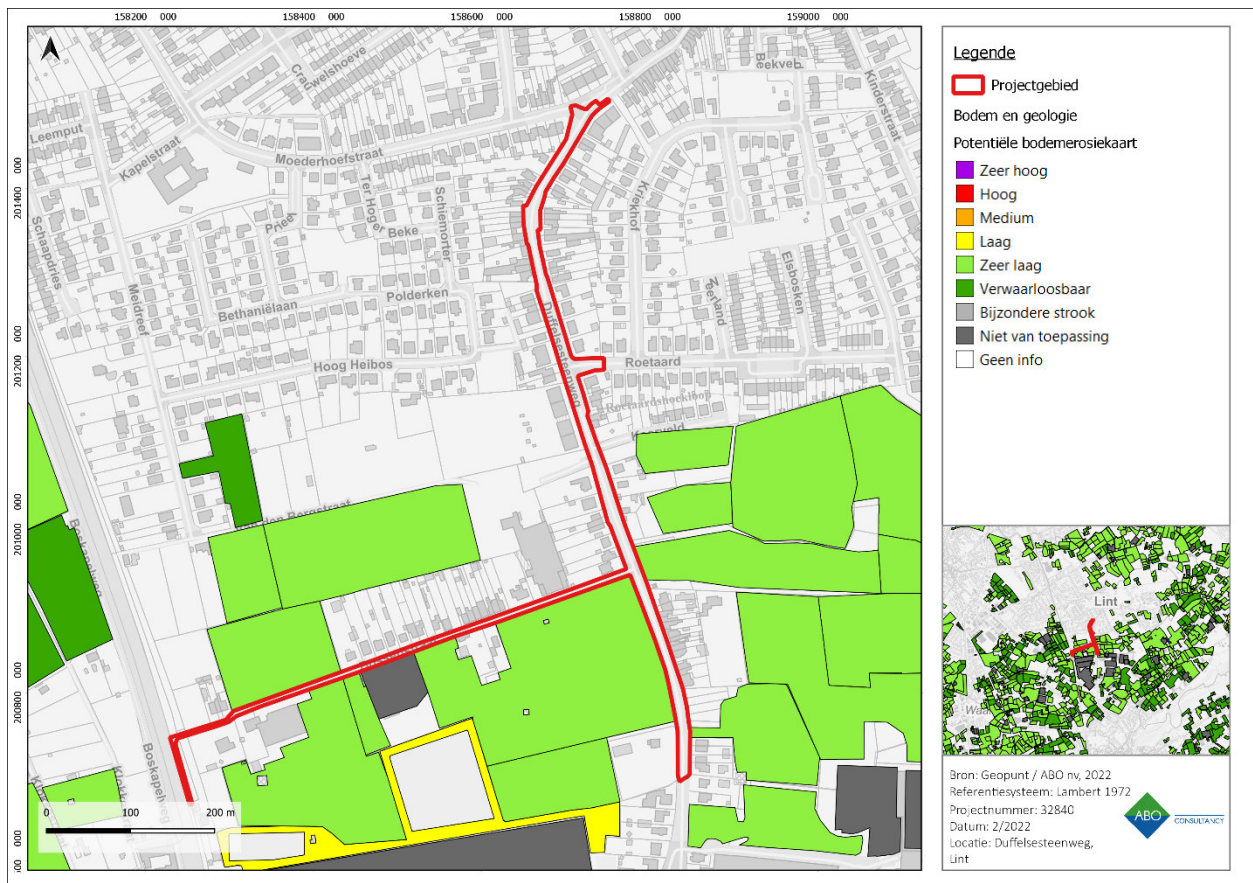
De bodemerosie kon niet gekarteerd worden in het projectgebied omwille van de bebouwing. De potentiële bodemerosie in de directe omgeving van het projectgebied is gekarteerd als **'laag' tot 'verwaarloosbaar'** (Figuur 16).

Het projectgebied bestaat volgens de bodembedekkingskaart uit autowegen (straten), overig afgedekt (parkeerstroken), gras, struiken en bomen. Deze kaart is weinig aanvullend en bevestigt hierbij de meest recente luchtfoto (Figuur 17).

Figuur 13: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

Figuur 16: Potentiële bodemerosië per perceel met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

Figuur 17: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

4 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

4.1 HISTORISCHE ACHTERGROND

Het projectgebied situeert zich in de gemeente Lint, een voormalig gehucht van Kontich. Door toedoen van de abdij van Lobbes ontstond in het noorden van de gemeente aan de huidige Groenstraat de zogenaamde "Royhoeve" of "Rooienhoeve", later ook "Ter Lint" of "Linthoeve" genaamd. Deze was gelegen op een verhevenheid, een doek. Vanaf de 13de eeuw verscheen de naam Lint. Het Lintse landschap omvatte beemden, weiden, broek- of moerasland in het noorden en voornamelijk bossen in het zuiden en het oosten. Dorpsbebouwing aan de kruising van de wegen naar Lier, Hove, Duffel en Kontich, groeide uit tot een gehuchtskern. Hoeven, landerijen en bossen kwamen in bezit van kloosters en abdijen zoals onder meer het Falconklooster van Antwerpen, de Sint-Bernardsabdij van Hemiksem, het Sint-Elisabethgasthuis van Antwerpen. De belangrijkste grootgrondbezitter was echter de Sint-Baafsabdij van Gent, die te Lint de hoeve "Ter Hogen Beken" of "Moederhoeve" in de huidige Moederhoefstraat en "Ten Larenvelde" in de huidige Koning Albertstraat bezat.²

Lint bleef tot de 18de eeuw afhankelijk van Kontich. Tijdens de middeleeuwen was Kontich op administratief en juridisch vlak ingedeeld in twee gebieden namelijk het Land van Rijen en het Land van Mechelen. Deze dualiteit ontstond nadat in 1238 hertog Hendrik II de volledige jurisdictie schonk aan Wouter Berthout, waardoor het Land van Mechelen ontstond naast het Land van Rijen (onder hertogen van Brabant). Na het uitsterven van het geslacht Berthout, werd het Land van Mechelen Land van Kleef of Arkel genoemd en verenigd met het Land van Rijen onder de hertogen van Bourgondië, maar de twee jurisdicties bleven bestaan om pas in de 17de-18de eeuw te vervagen.³ Op rechterlijk gebied stond het gehucht Lint onder het gezag van het Land van Rijen.⁴

² Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Lint [online] <https://id.erfgoed.net/themas/13689> (Geraadpleegd op 10-02-2022)

³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Kontich [online] <https://id.erfgoed.net/themas/13687> (Geraadpleegd op 10-02-2022)

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Lint [online] <https://id.erfgoed.net/themas/13689> (Geraadpleegd op 10-02-2022)

4.2 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

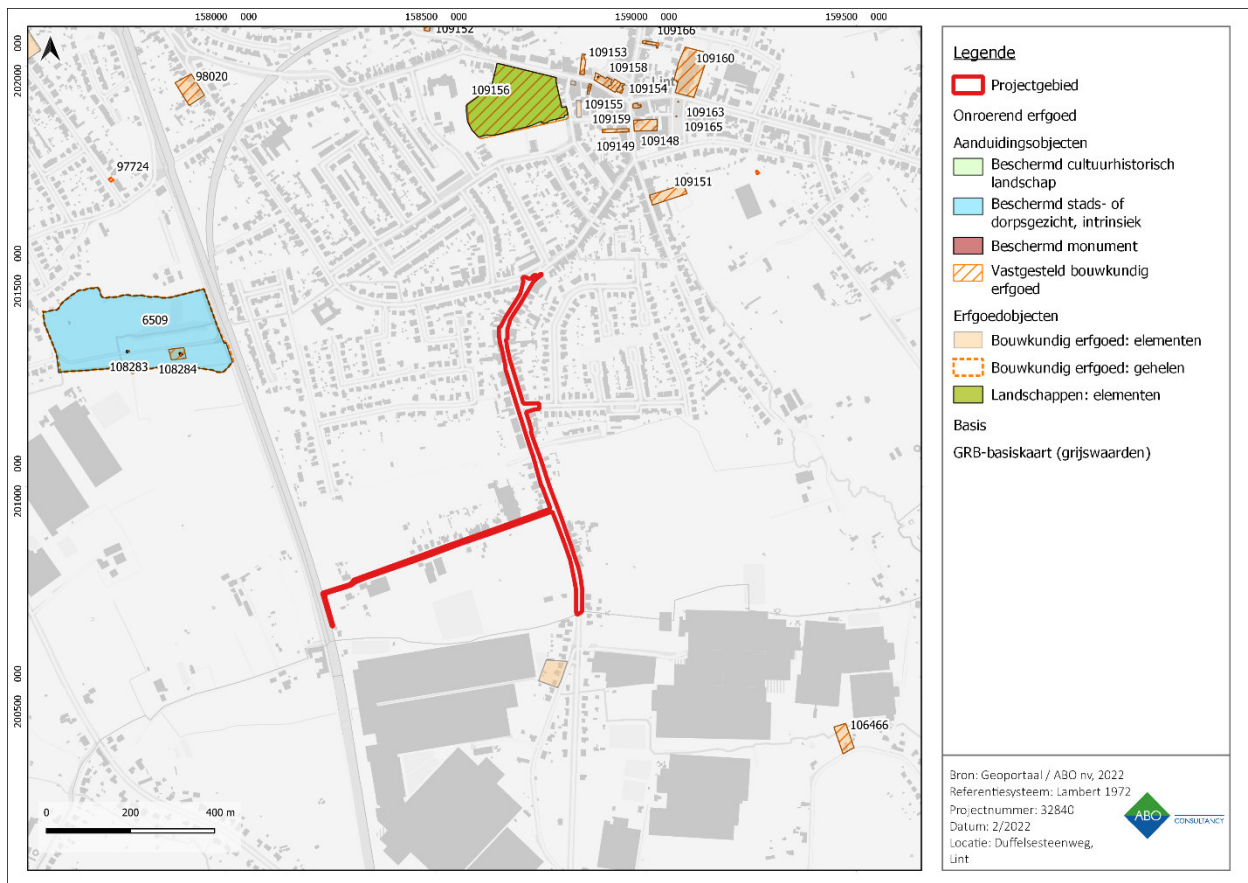
4.2.1 BESCHERMDE EN VASTGESTELDE ERFGOEDWAARDEN

Volgens de Inventaris Bouwkundig Erfgoed bevinden er zich geen erfgoedwaarden in de directe omgeving van het projectgebied (Figuur 18, Tabel 2). De dichtstbijzijnde erfgoedwaarden bevinden zich voornamelijk in het dorpscentrum van Lint. Kasteel Lindenhof is een vierkant kasteeltje uit het derde en vierde kwart van de 19de eeuw met beschermd omringend en ommuurd landschapspark met omlopende vijver (ID: 13725).⁵ De parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Geboorte is een oost-west gerichte neoclassicistische pseudo-kruisbasiliek, met een klein omheind kerkhof aan de zuidzijde en een gekasseid pleintje aan de noordzijde. Oorspronkelijk stond er een kleine kapel die voltooid werd in 1770. Deze kapel die verheven werd tot parochiekerk in 1823, werd te klein en vergroot in 1841-1842. De oude muren werden behouden en verhoogd; transept, koor en sacristieën werden aangebouwd. In 1847 werd een nieuwe voorgevel en toren gebouwd. In 1952 werd de kerk na oorlogsschade hersteld en in het derde kwart van de 20ste eeuw werd er een winterkapel aangebracht. Het orgel van deze parochiekerk is beschermd (ID: 13719).⁶ In het centrum van Lint kunnen nog een langgestrekte hoeve uit de 18de eeuw (ID: 109151), twee dorpswoningen (ID: 109154) en brouwerij Vloeberghs-Van Hoof (ID: 109160) uit de 20ste eeuw vermeld worden. Ten zuiden van het projectgebied op het grondgebied van Duffel bevindt zich nog een langgestrekte hoeve uit de 19de eeuw en ten westen van het projectgebied is de omgeving van de Onze-Lieve-Vrouwkapellen die in 1760 en 1838 in het openweiland buiten de gemeente Kontich werden opgericht, beschermd als dorpsgezicht (ID: 300069).⁷

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Kasteel Lindenhof
[online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/13725> (Geraadpleegd op 10-02-2022)

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Geboorte
[online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/13719> (Geraadpleegd op 10-02-2022)

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Onze-Lieve-Vrouwkapellen met omgeving
[online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300069> (Geraadpleegd op 10-02-2022)

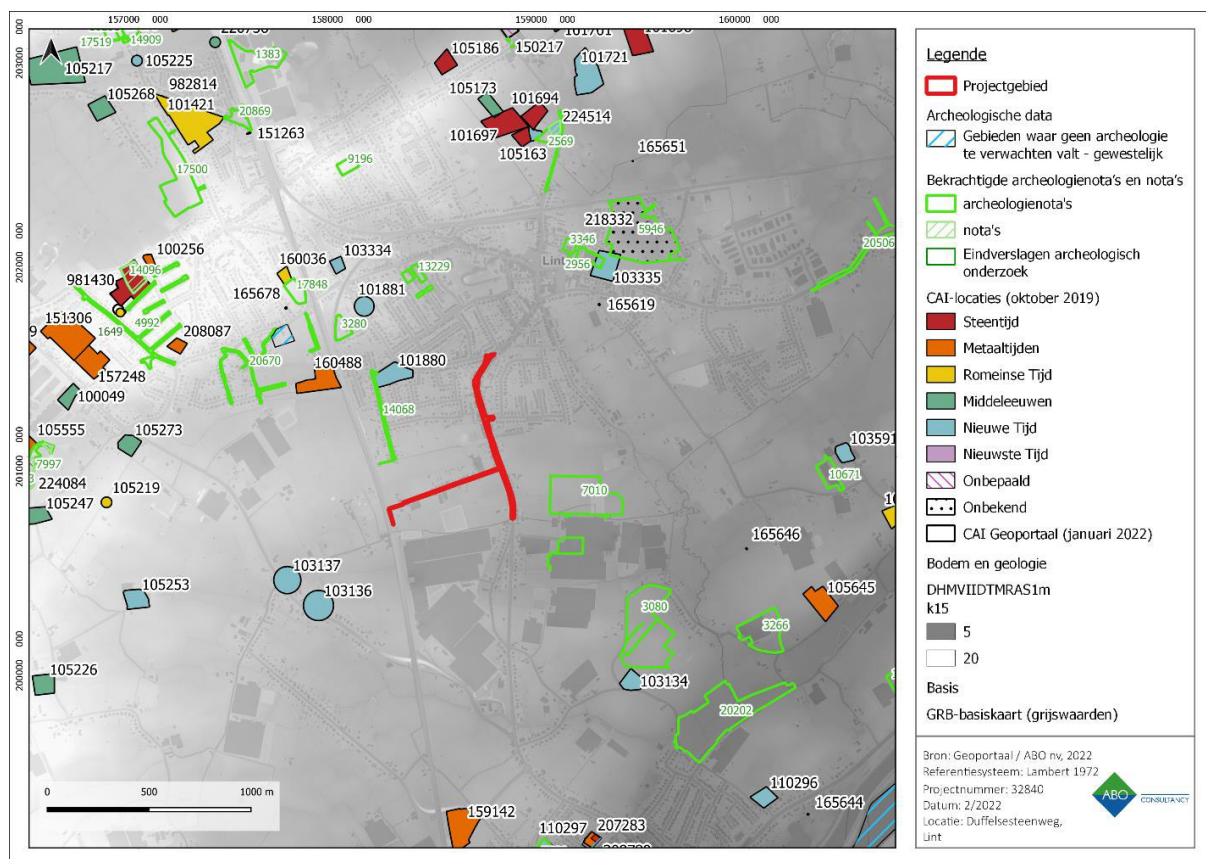
Figuur 18: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied (IOE, 2022).

ID	Adres	Naam	Bescherming
109156	Koning Albertstraat 41-43 (Lint)	Kasteel Lindenhof	De bescherming als landschap omvat het park van Lint (ID: 6630)
109158	Koning Albertstraat 8 (Lint)	Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Geboorte	Het orgel in de parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Geboorte is beschermd als monument (ID: 4194)
109157	Koning Albertstraat 6 (Lint)	Pastorie Onze-Lieve-Vrouw Geboorte	/
109154	Koning Albertstraat 2-4 (Lint)	Twee dorpswoningen	/
109160	Liersesteenweg 23-27 (Lint)	Brouwerij Vloeberghs-Van Hoof	/
109151	Kinderstraat 27 (Lint)	Langgestrekte hoeve	/
6509	Boskapelweg (Kontich)	Onze-Lieve-Vrouwkapellen met omgeving	Deze bescherming betreft de oude en de nieuwe Onze-Lieve-Vrouwkapel langsheen de Boskapelweg inclusief de omliggende weilanden en akkers
2691	Roetestraat 75 (Duffel)	Langgestrekte hoeve	/

Tabel 2: Tabel met de locatie van het onroerend erfgoed gelegen in de nabije omgeving van het projectgebied (Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed, 2022).

4.2.2 ARCHEOLOGISCHE DATA

In de nabije omgeving (< 1km) van het projectgebied zijn er verschillende meldingen uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) bekend van archeologische sporen en/of vondsten die een licht kunnen werpen op menselijke occupatie in het verleden (Figuur 19). Het gaat hier voornamelijk om resten uit de ijzertijd, de midden-Romeinse tijd, de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. In mindere mate en in de ruime omgeving zijn er ook meldingen uit de steentijd en de volle middeleeuwen.

Figuur 19: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving (CAI, 2022)

Op ca. 1 km ten noordwesten van het projectgebied werden tijdens een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem en een archeologische opgraving lithische artefacten uit het mesolithicum die vermoedelijk intrusief waren, gevonden, evenals bewoningssporen uit de ijzertijd, de Romeinse tijd en de late middeleeuwen of nieuwe tijd (CAI ID: 160036).⁸ Op ongeveer 600 m ten westen van de projectzone werden tijdens een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem en een archeologische opgraving bewoningssporen uit de ijzertijd aangetroffen (CAI ID 160488).⁹ Uit de nieuwe tijd is er een melding op ca. 600 m ten noordoosten van het projectgebied. Het betreft de Schranshoeve, een omwaterde hoeve vermeld vanaf 1643, gekend op basis van een historische studie (CAI ID: 103335).¹⁰ Het

⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Rozengaard I
 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/160036> (Geraadpleegd op 10-02-2022)

⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Dorpsstraat 12
 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/105895> (Geraadpleegd op 07-02-2022)

¹⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Schranshoeve
 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/103335> (Geraadpleegd op 10-02-2022)

verdwenen Klooster van Bethanië werd op basis van de Ferrariskaart en erfgoedonderzoek gelokaliseerd op ongeveer 300 m ten westen van het projectgebied (CAI ID: 101880).¹¹

De gekende archeologische resten in de omgeving van het projectgebied lijken te bevestigen dat de regio doorlopend menselijke aanwezigheid heeft gekend vanaf de steentijden tot nu. Op basis van deze informatie bestaat de kans om resten en/of sporen van menselijke aanwezigheid uit zeer uiteenlopende perioden aan te treffen ter hoogte van het projectgebied. Op basis van de beschikbare gegevens lijkt er een grotere trefkans te zijn voor de ijzertijd, de Romeinse tijd, de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. Archeologische resten uit de volle middeleeuwen werden aangetroffen op grotere afstand ten noorden en westen van het projectgebied, maar kunnen ook nog verwacht worden ter hoogte van het projectgebied. In deze situatie moet echter ook rekening gehouden worden met de kans op bewaring van archeologische resten en de mogelijke kenniswinst bij eventueel verder onderzoek.

CAI	Locatie	Omschrijving	Datering
160488	Kontich (Kontich)	Babbelkroonbeek I Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem - 35 paalkuilen en kuilen Archeologische opgraving - 6 spiekers met 4 palen - 4-tal mogelijke spiekers - Woning van het Haps-type	Ijzertijd
160036	Rozengard (Kontich)	Rozengard I Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem Archeologische opgraving - microlithische spits en klingschrabber in Wommersomkwartsiet - intrusieve vondsten: 2 afslagen in Wommersomkwartsiet - 2 structuren: mogelijk de ondiep gefundeerde palenrij van een tweeschepig hoofdgebouw en een bijgebouw van minstens 8 palen - greppels en kuilen - kuil (voorraadkuil of aanleg waterput) - 2 greppelstructuren - (paal)kuilen - (paal)kuilen	Mesolithicum Ijzertijd Ijzertijd-Romeinse tijd Midden-ijzertijd Midden-Romeinse tijd Late middeleeuwen-Nieuwe tijd
101880	Kapelstraat (Lint)	Klooster van Bethanië Kaartstudie Erfgoedonderzoek - indicator - Ferrariskaart: terminus ante quem, verdwenen	18de eeuw
103335	Schranshoevelaan 73-75 (Lint)	Historische studie Kaartstudie - indicator DIBE 13735 - omwaterde hoeve, vermeld vanaf 1643	17de eeuw

¹¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Klooster van Betanië
[online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/101880> (Geraadpleegd op 10-02-2022)

Tabel 3: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2022).

In de directe omgeving van het projectgebied werden er sinds de wetswijziging van 2016 reeds twee archeologienota's (AN) gepubliceerd die een wegtracé behandelen (Figuur 19).

Er kon uit deze data geconcludeerd worden dat er geen potentieel tot kennisvermeerdering was omdat de bodem ter hoogte van de wegtracés reeds grotendeels verstoord was door de aanleg van de verhardingen en rioleringen. Hierdoor was het archeologisch erfgoed vermoedelijk ook aangetast. Gezien het huidige projectgebied ook een wegtracé betreft, kan worden gesteld dat de straataanleg hoogstwaarschijnlijk de archeologische resten in grote mate vernield heeft.

ID	Naam	Type	Bedrijf	Conclusie
https://loket.onroerend-erfgoed.be/archeologie/notas/notas/18148	Vooronderzoek Duffel ter hoogte van de Lintsesteenweg te Duffel	AN	ABO NV	Op basis van het bureauonderzoek werd geconcludeerd dat gezien het projectgebied reeds grotendeels verstoord is door de huidige straataanleg en de bijkomende bodemingrepen in smalle aanleg sleuven zullen gebeuren, er geen kennisvermeerdering mogelijk is. Hierdoor werd het volledige projectgebied vrijgegeven. ¹²
https://loket.onroerend-erfgoed.be/archeologie/notas/notas/14068	Vooronderzoek Lint, Lint Meidreef	AN	ABO NV	Op basis van de bureaustudie wordt het potentieel ingeschat als gering. Er worden sporen vanaf de metaaltijden tot en met de nieuwste tijd verwacht. De werken zullen echter slechts een minimale bijkomende verstoring van het archeologisch potentieel teweegbrengen gezien het projectgebied reeds sinds de jaren '80 verhard is. Hierdoor is het archeologisch erfgoed waarschijnlijk vernield. Bijgevolg werd vrijgave geadviseerd. ¹³

4.3 CARTOGRAFISCHE EN ICONOGRAFISCHE BRONNEN

Een belangrijke bron van informatie is historisch kaartmateriaal. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Eventueel eerder aanwezige middeleeuwse structuren zijn mogelijk reeds verdwenen en dus niet meer opgenomen in recentere bronnen.

De oudste raadpleegbare betrouwbare cartografische bron is de Fricxkaart uit 1744. Hoewel deze kaart weinig gedetailleerd is, kan toch reeds een idee verkregen worden van het projectgebied en het omliggende gebied. Het projectgebied ligt in akkerland omgeven door bossen. Het wordt weergegeven tussen twee wegen. De kaart is echter niet exact gegeorefereerd, waardoor het projectgebied in werkelijkheid iets meer zuidwaarts zou moeten gesitueerd worden (Figuur 20).

Op de Ferrariskaart (1777) wordt het projectgebied weergegeven in akkers, velden en bossen. De landelijke voorloper van de Duffelsesteenweg is reeds aangelegd, maar het tracé van de Bossenstraat bestaat nog niet. Het historische wegtracé van de Duffelsesteenweg lijkt niet helemaal overeen te komen met het huidige en overlapt hier en daar met historische bebouwing. Dit kan te wijten zijn aan een fout bij het

¹² Holstein 2021

¹³ De Rijck 2020

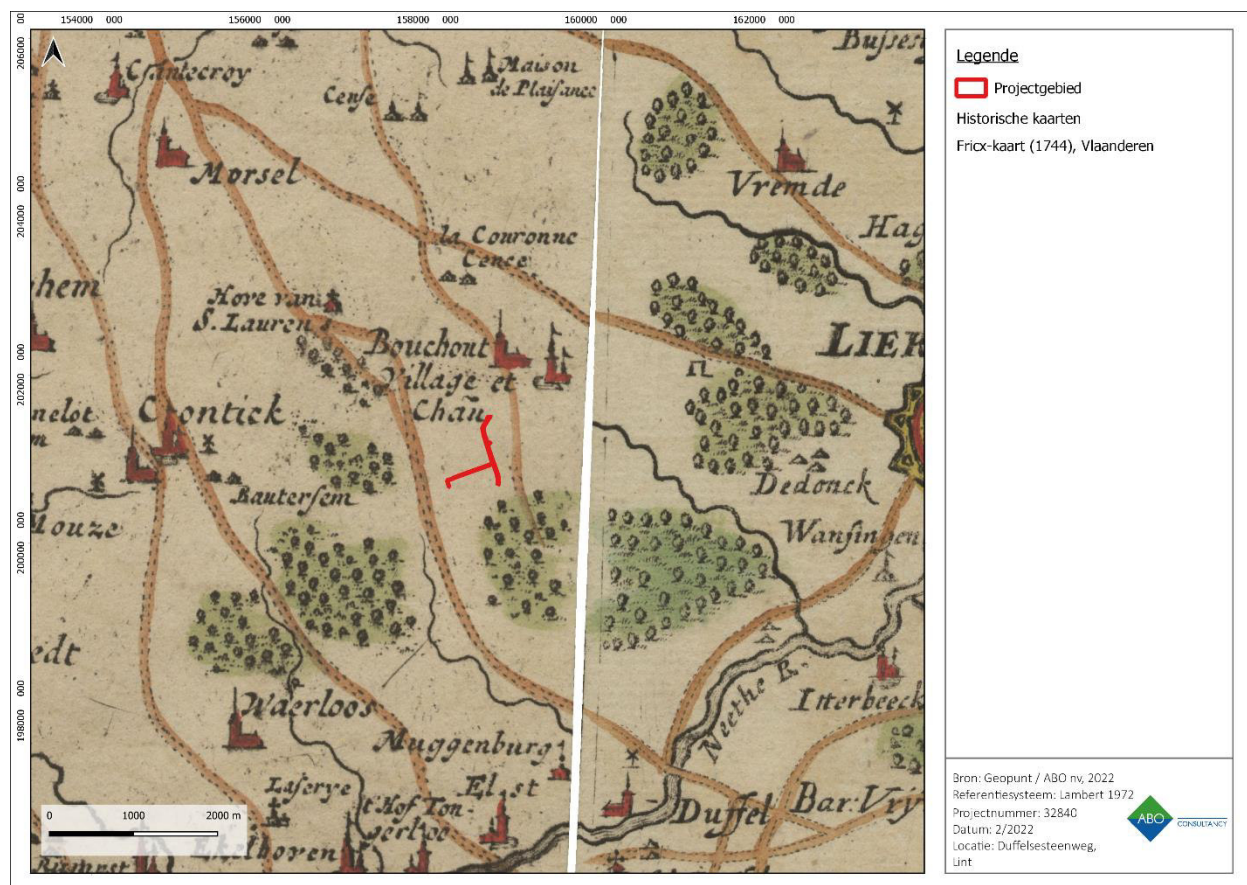
georefereren van de kaart. Buiten enkele hoeves en een paar sites met walgracht langs de wegen en in het centrum van Lint, is het gebied weinig bebouwd. Het eerder vernoemde Klooster van Bethanië omgeven door water bevindt zich ten westen van het projectgebied (cf. hfst. 4.2.1) (Figuur 21).

De Atlas de Buurtwegen (1840) toont een verdere toename van de bebouwing, de uitbreiding van het stratennet en de opkomst van de eerste administratieve percelen. Het bos ter hoogte van de Bossenstraat is verdwenen en er kunnen een drietal woningen bemerkt worden langs de huidige Bossenstraat. Vermoedelijk was er een weg langs deze woningen, maar die is nog niet afgebeeld. Het huidige wegtracé overlapt met een paar historische gebouwen (Figuur 22).

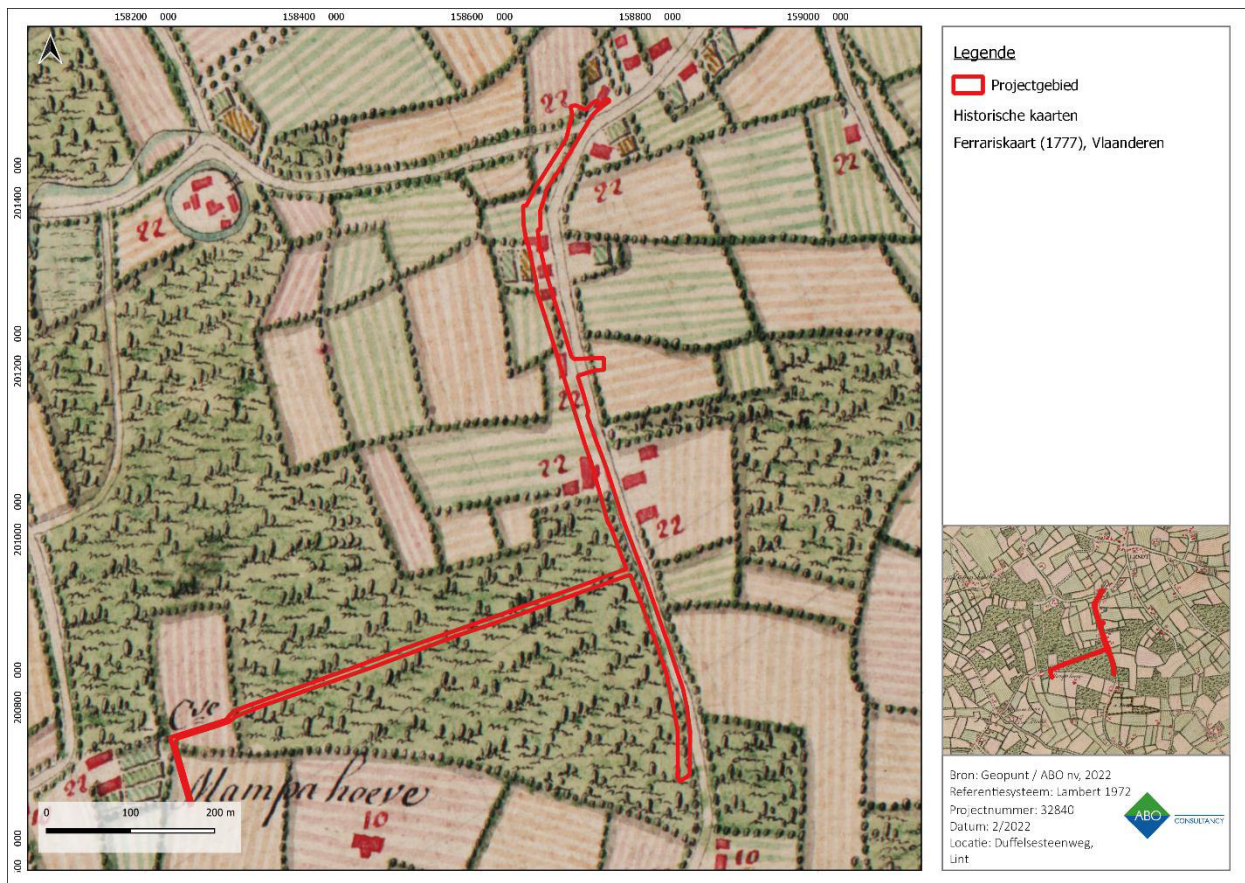
De Topografische kaart Vandermaelen (1846-1854) is administratief gezien minder gedetailleerd als de andere besproken 19de-eeuwse kaarten. Verder zijn er niet veel verschillen te bemerken. De Bossenstraat komt nog steeds niet op de kaart voor. De eerste spoorwegen worden zichtbaar (Figuur 23).

De Poppkaart (1842-1879) is gelijkaardig aan de Atlas der Buurtwegen, maar er is wel een verdere opdeling in percelen op te merken (Figuur 24).

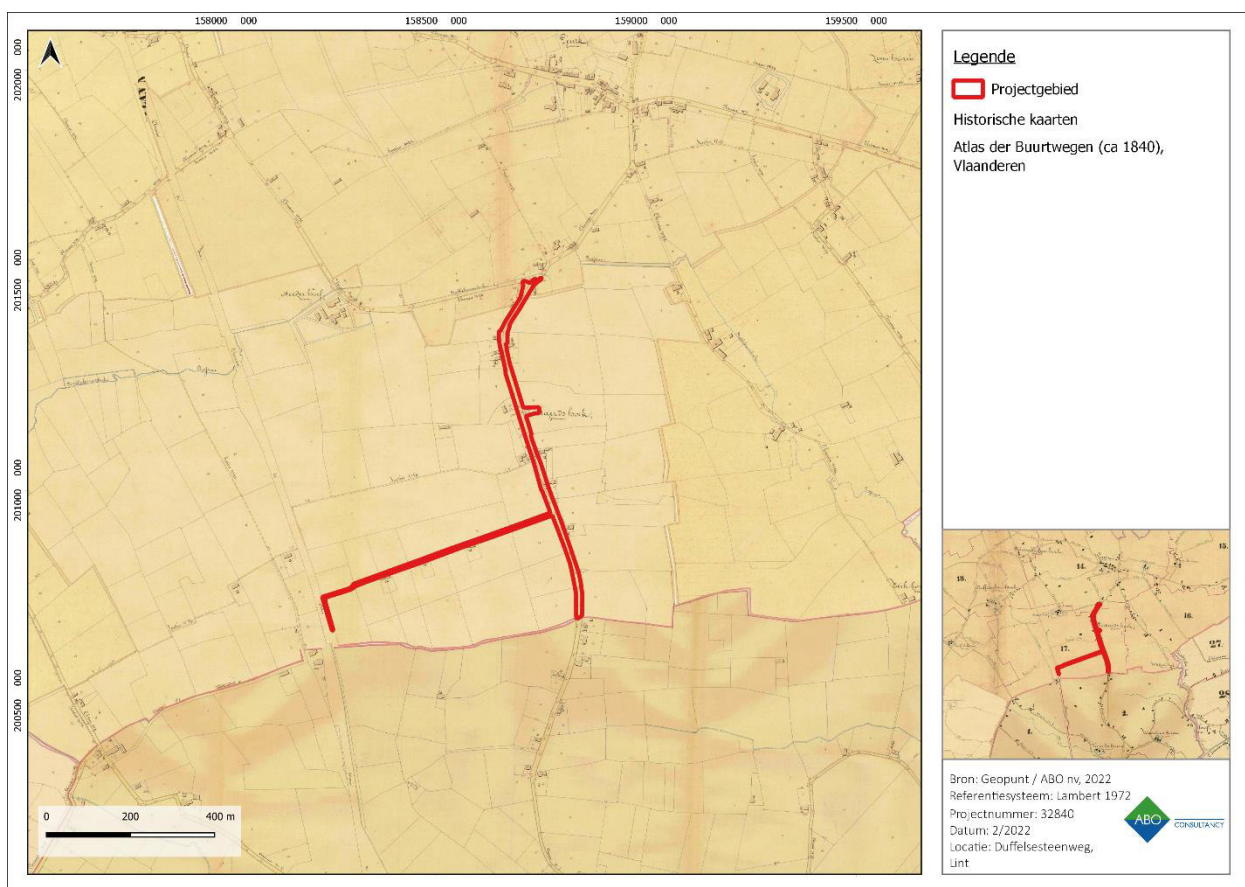
De topografische kaart uit 1873 geeft een goed overzicht weer van de hoogtelijnen, de bebouwing, de beboste percelen, de akkers, tuinen, parken en weiden. De situatie van het projectgebied is gewijzigd: de Bossenstraat wordt vanaf nu weergegeven op de topografische kaarten. Het projectgebied situeert zich ter hoogte van het toponiem Roetaerdshoek. Het Klooster van Bethanië en het Kasteel van Lint zijn goed zichtbaar op de kaart (Figuur 25).

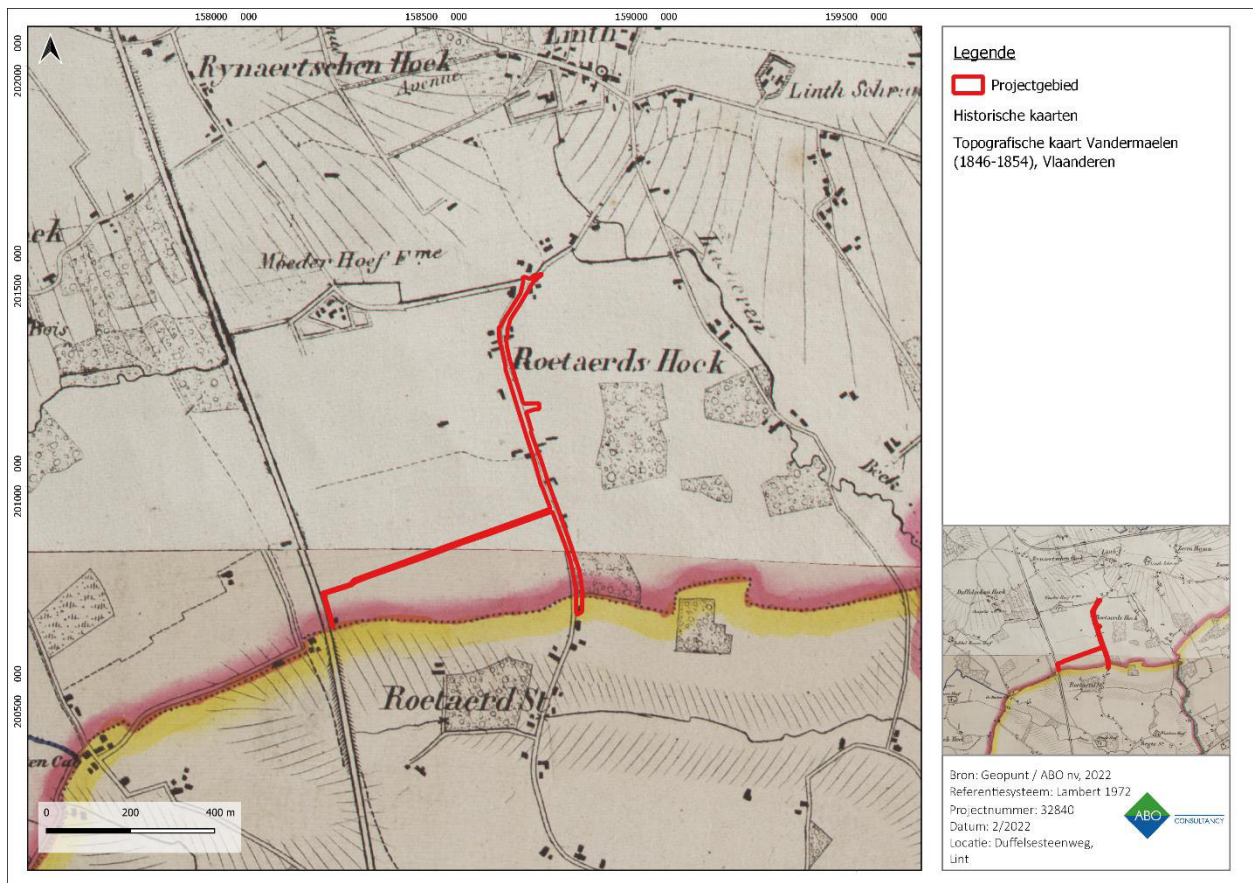
Figuur 20: Fricx-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

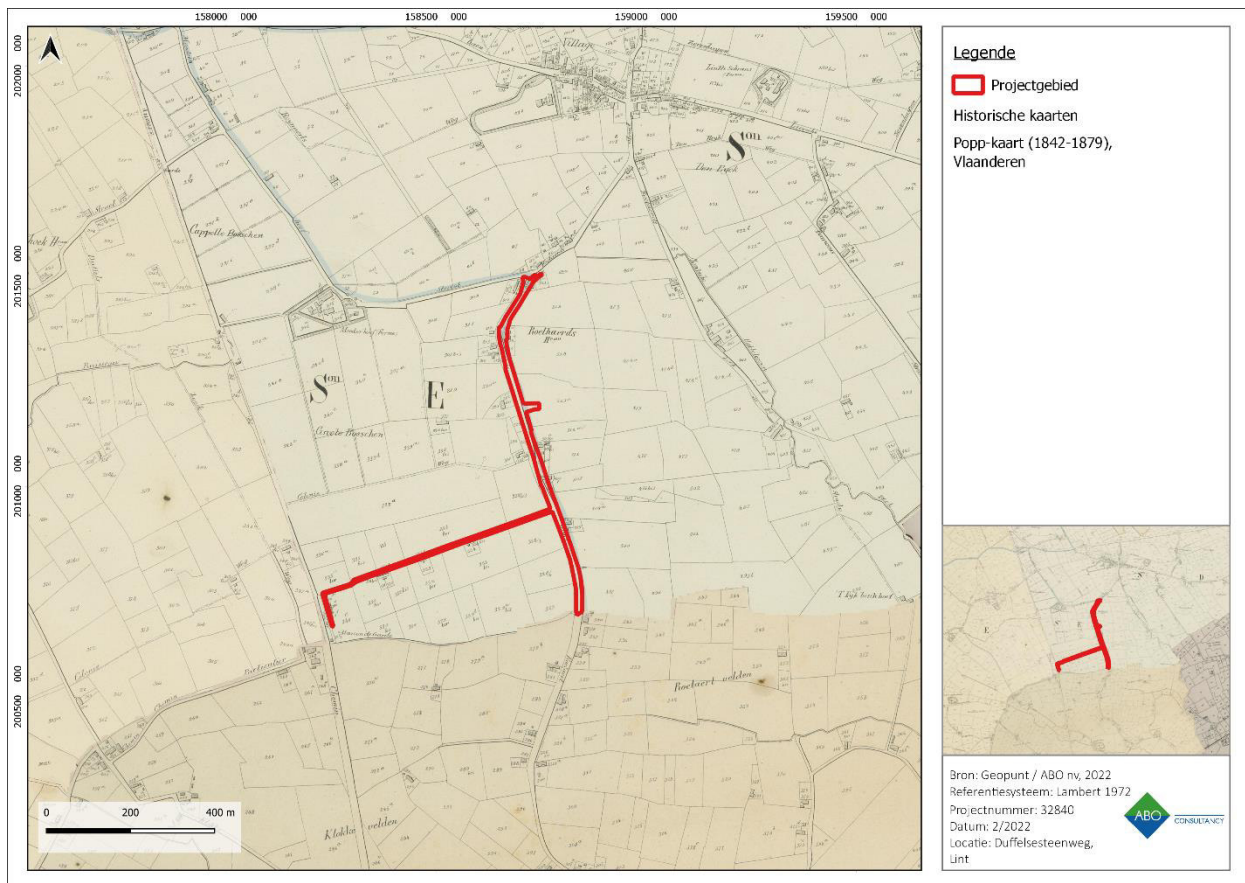
Figuur 21: Ferriskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

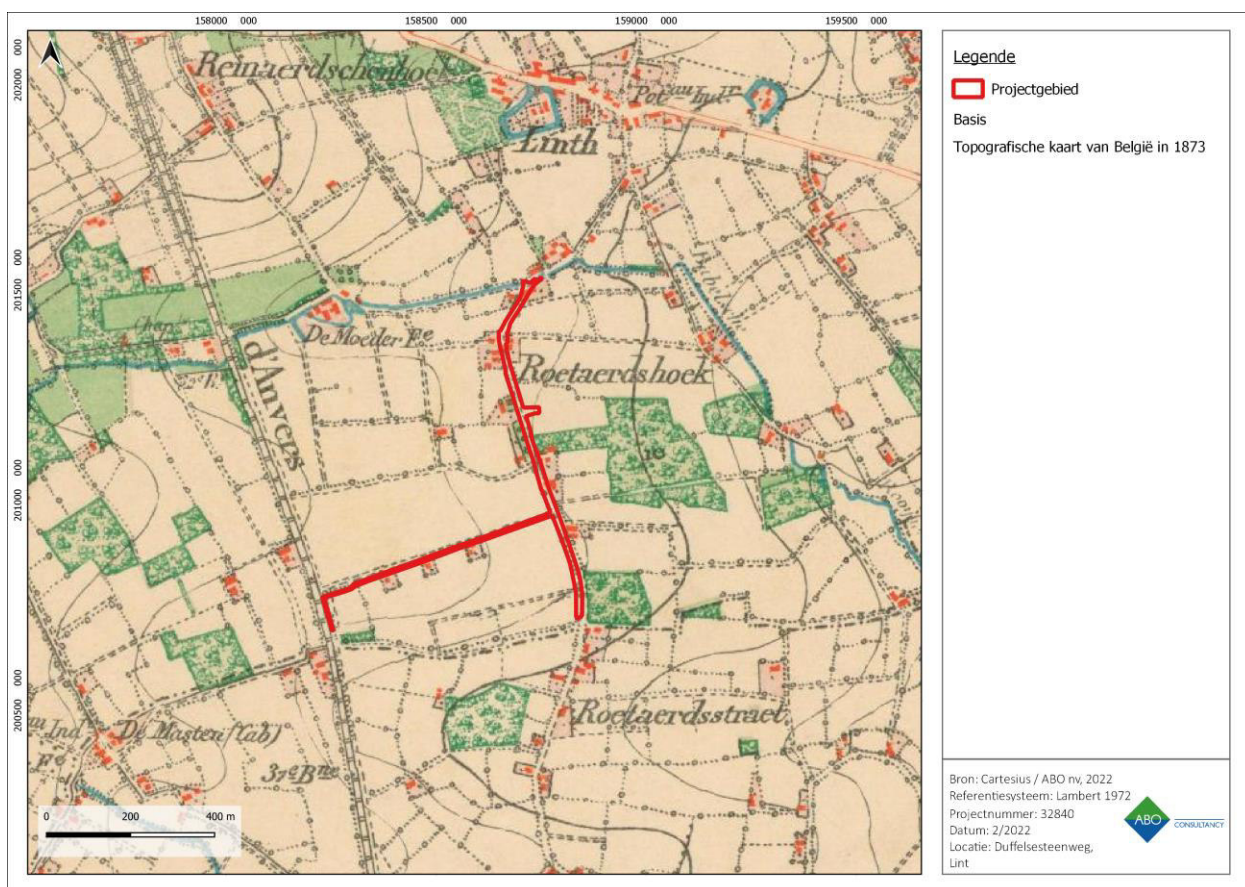
Figuur 22: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

Figuur 23: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

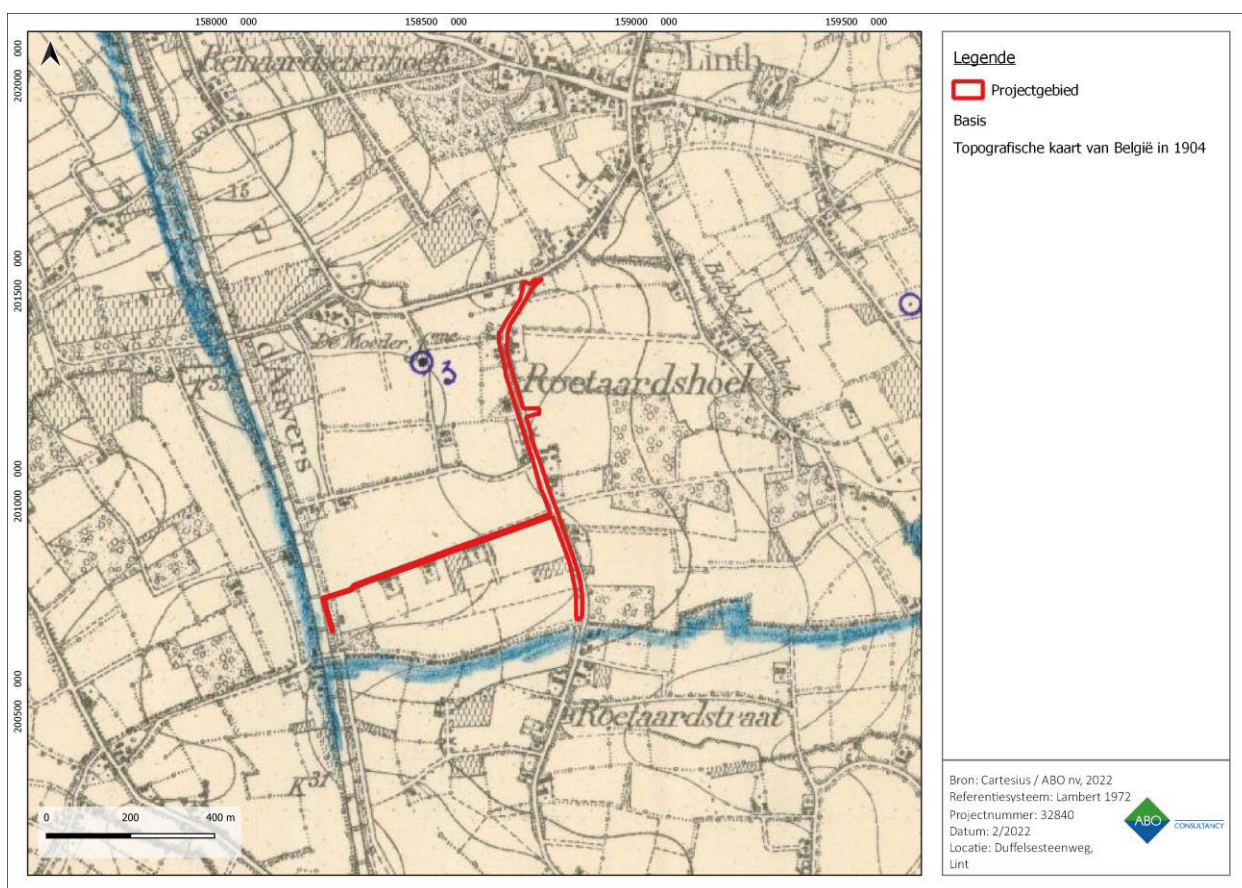
Figuur 24: Popp-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

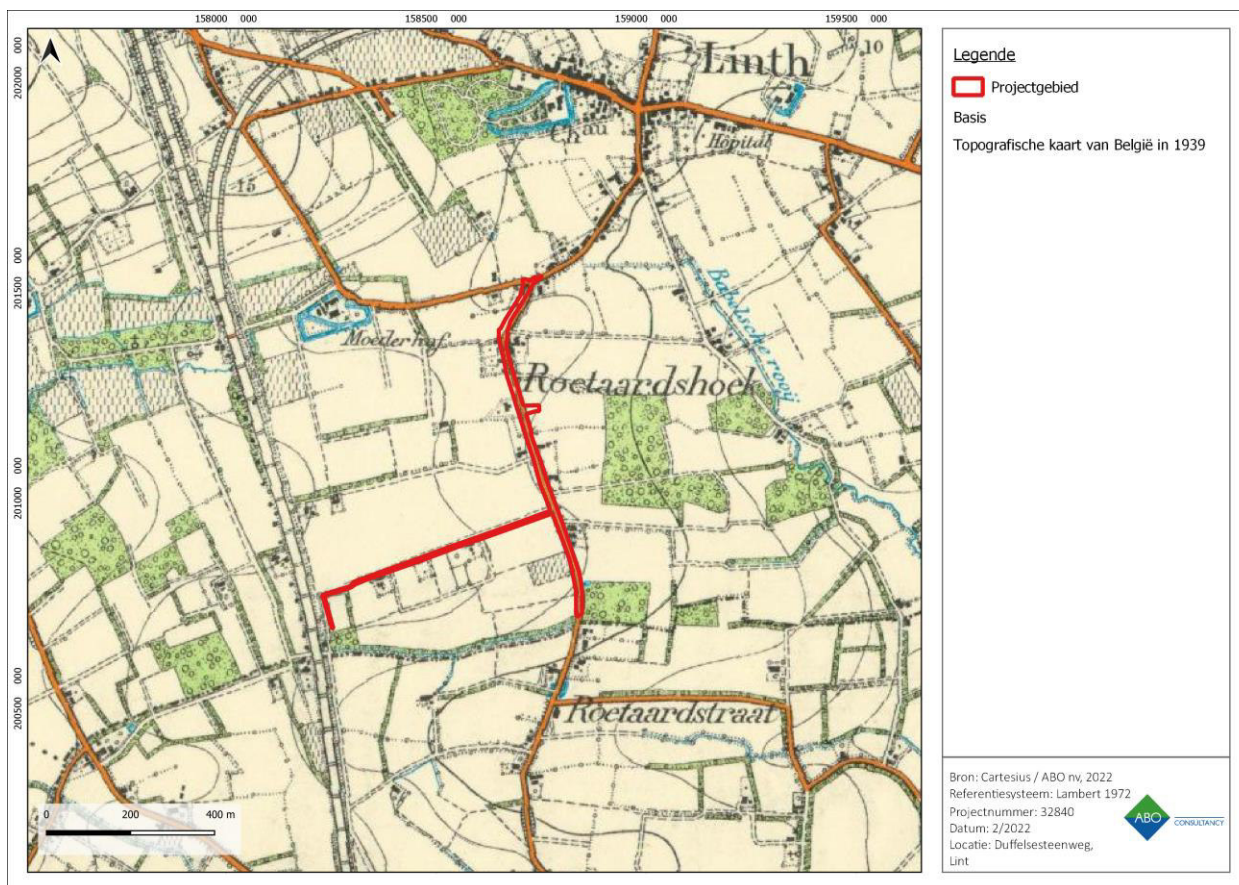
Figuur 25: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied (Cartesius, 2022)

4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

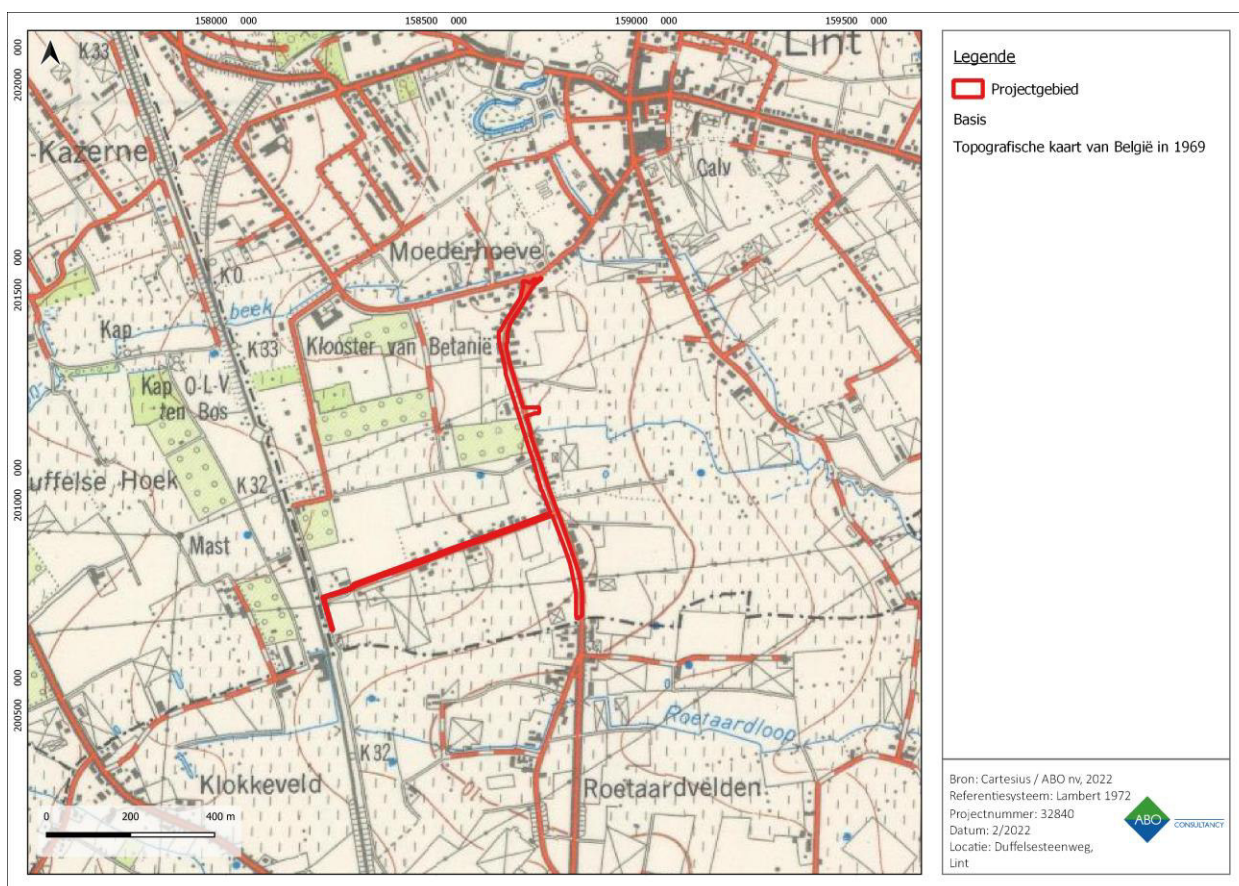
Recentere landschapsveranderingen tonen aan dat het projectgebied en zijn directe omgeving een paar veranderingen heeft ondergaan. Zo zijn er een aantal wijzigingen gebeurd in het stratenpatroon. Verder is er vooral een toename van bebouwing vanaf 1969. Op de kaart van 1969 staat voor het eerst 'Klooster van Bethanië' aangegeven, waar op de vroegere kaarten de benaming 'Moederhof' stond. Vanaf de jaren 1970 ontstaan er nieuwe woonwijken ten zuiden van het dorpscentrum van Lint langs de Duffelsesteenweg tot aan de Bossenstraat. Meer zuidwaarts is de Duffelsesteenweg dunner bebouwd, maar er werden een aantal tuinbouwbedrijven opgericht in het omliggende gebied, die op heden hun grootste expansie kennen (Figuur 26 - 33).

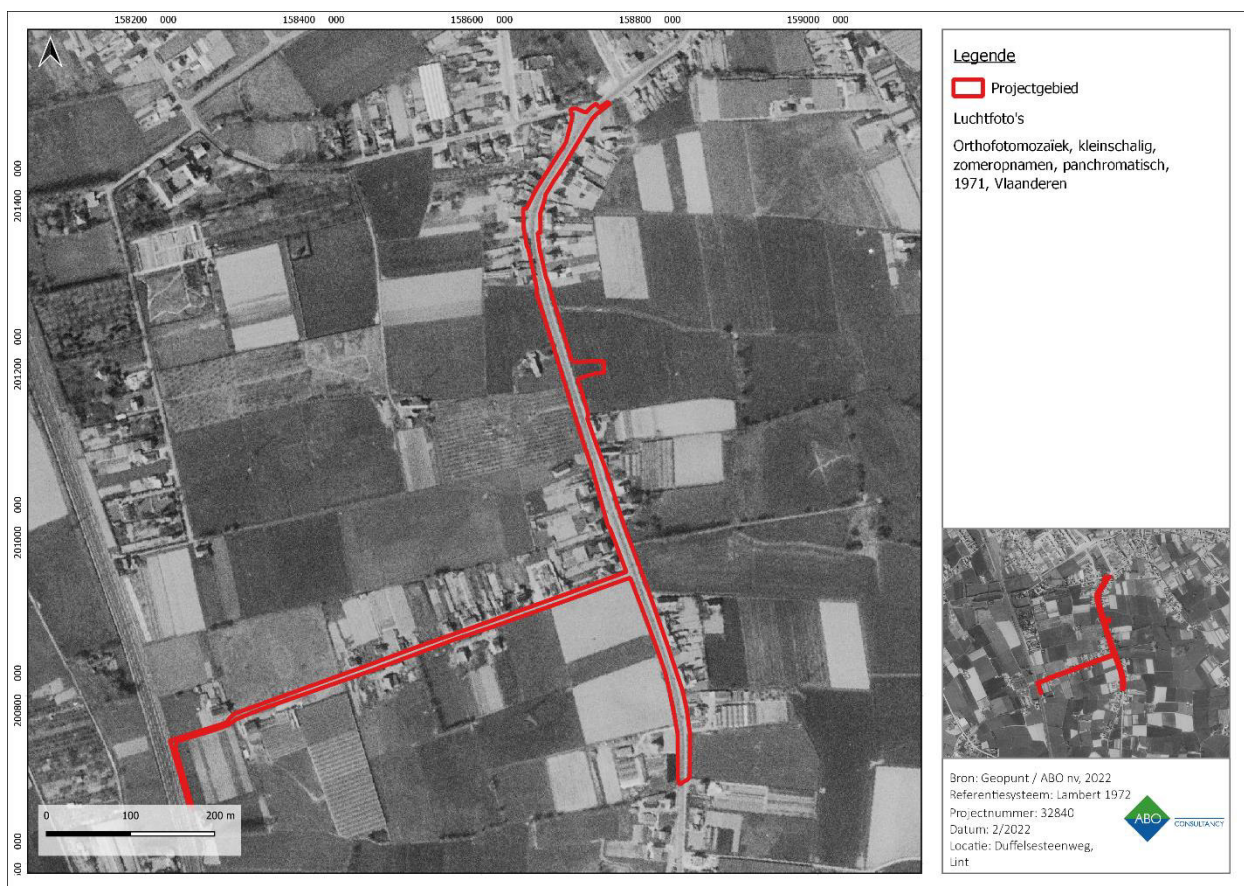
Figuur 26: Topografische kaart van 1904 met aanduiding van het projectgebied (Cartesius, 2022)

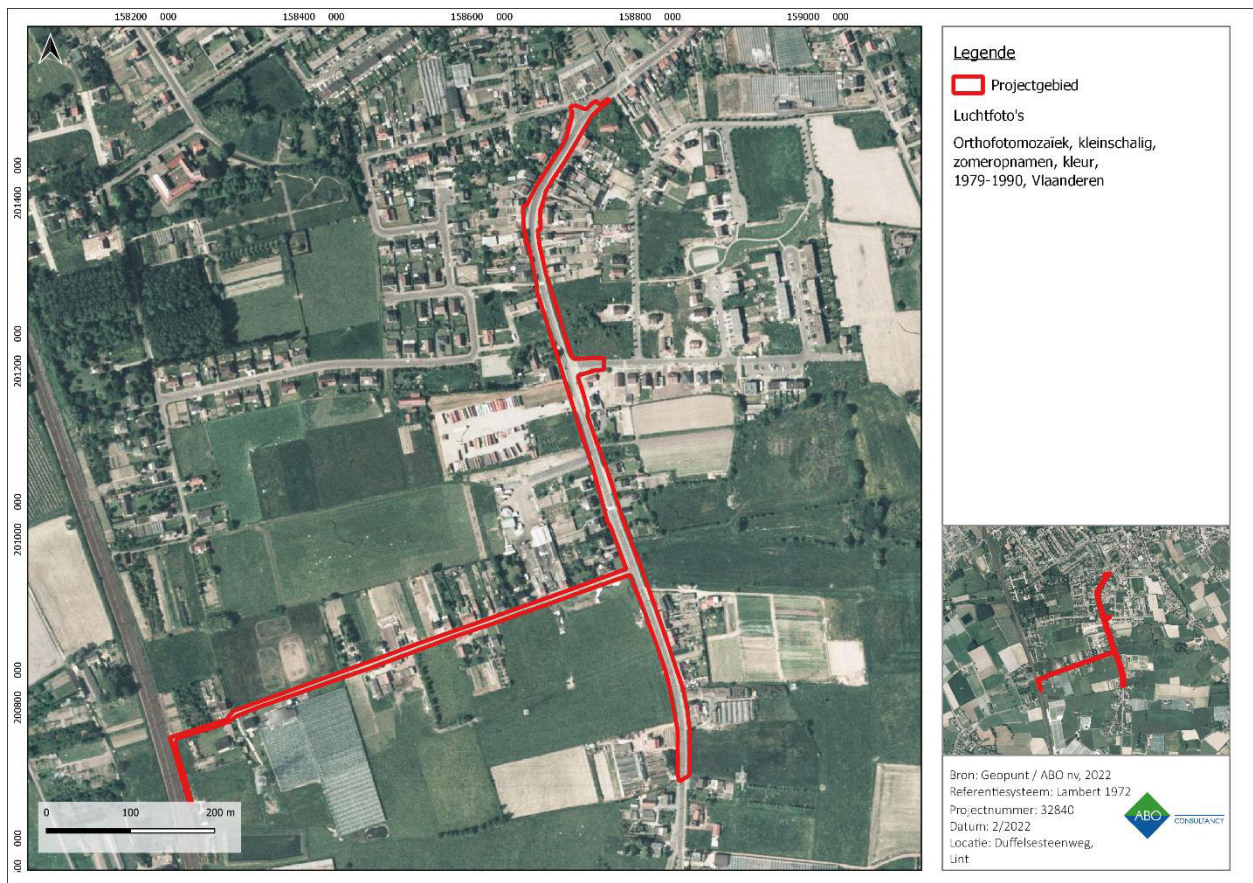
Figuur 27: Topografische kaart van 1939 met aanduiding van het projectgebied (Cartesius, 2022)

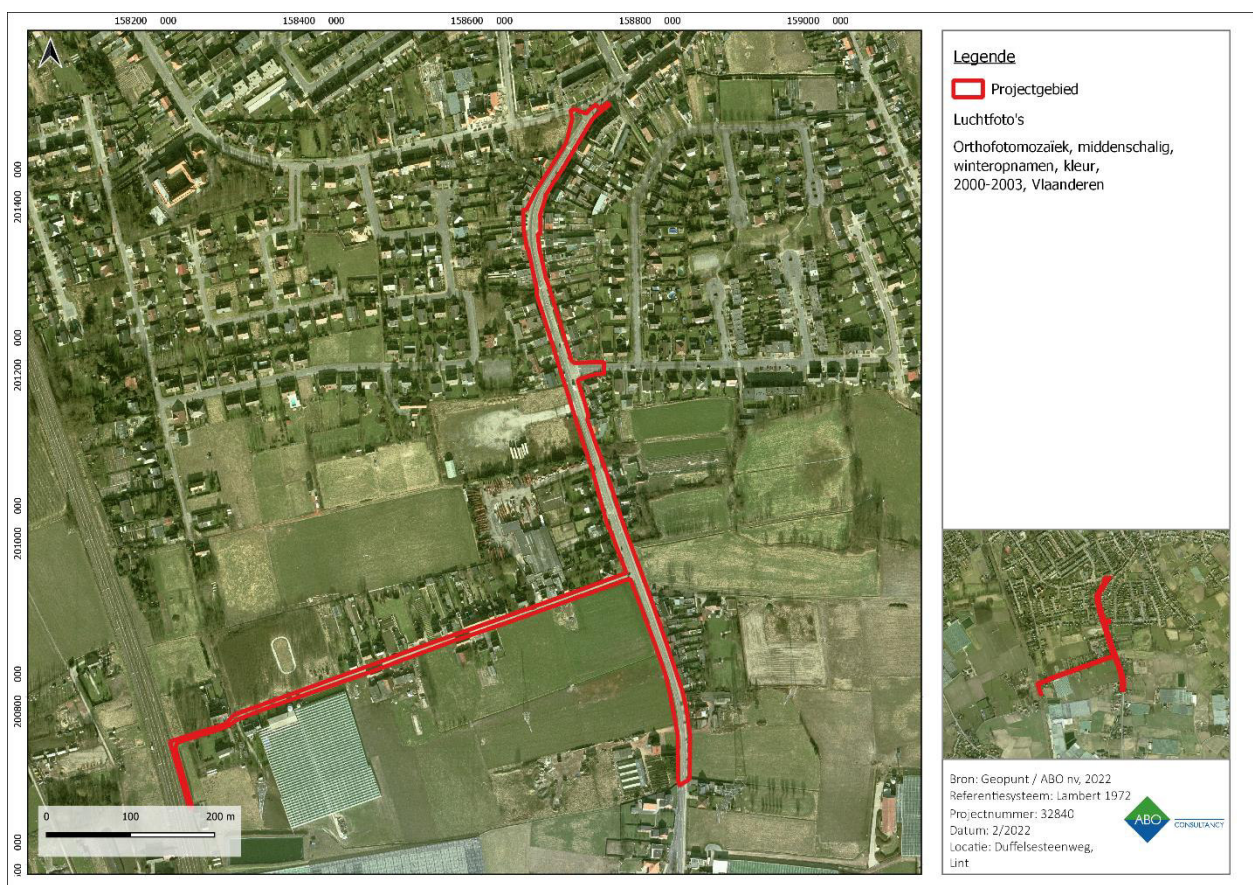
Figuur 28: Topografische kaart van 1969 met aanduiding van het projectgebied (Cartesius, 2022)

Figuur 29: Orthofotomozaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

Figuur 30: Orthofotomosaïek uit 1990 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

Figuur 31: Orthofotomozaïek uit 2003 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

Figuur 32: Orthofotomozaïek uit 2015 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

Figuur 33: Meest recente orthofotomosaïek met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2022)

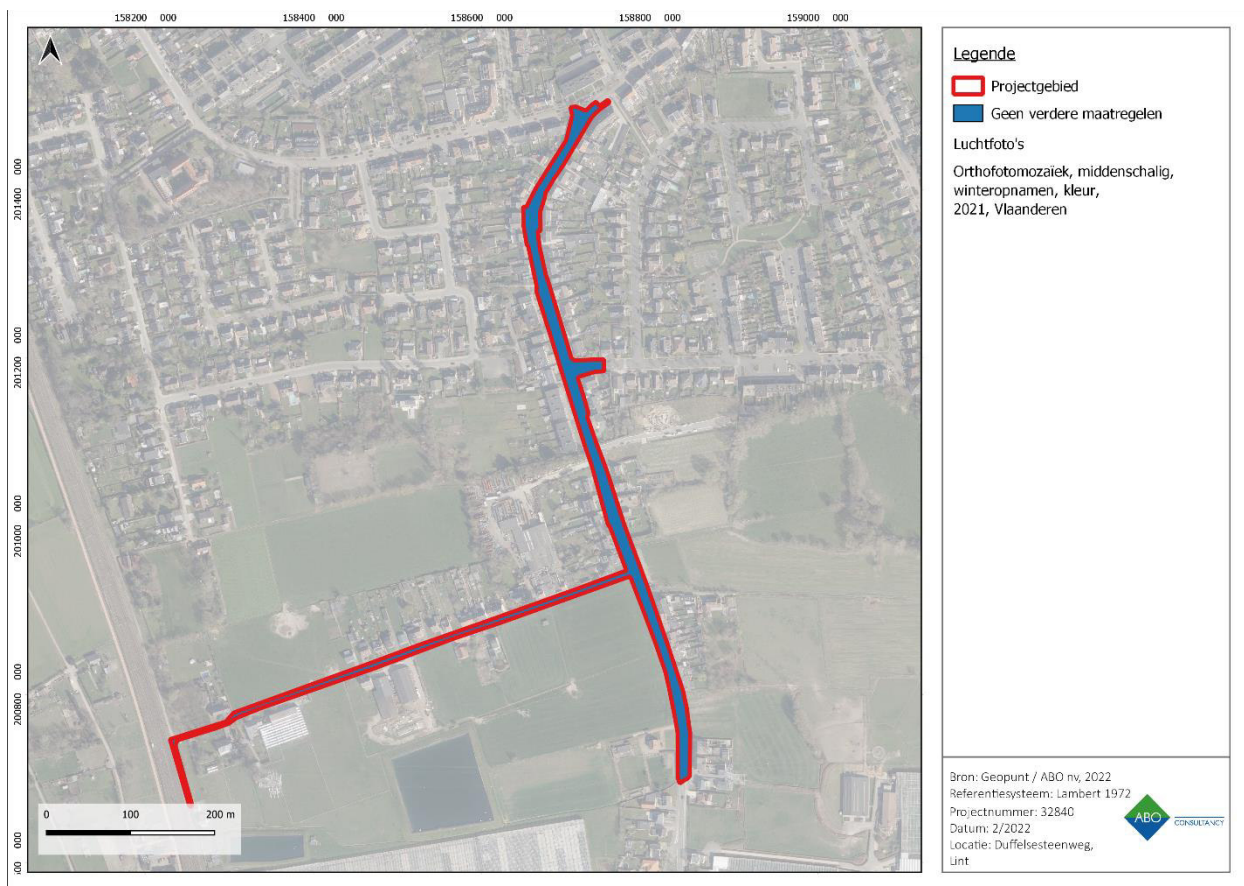
5 BESLUIT

Deze archeologienota werd opgemaakt door ABO nv naar aanleiding van de geplande riolerings- en wegeniswerken ter hoogte van de Duffelsesteenweg te Lint. Het doel van dit onderzoek is driedelig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn en in hoeverre ze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is. Het antwoord op deze onderzoeksvragen luidt als volgt:

- 1) In de nabije omgeving van het projectgebied zijn voornamelijk vindplaatsen gekend uit de ijzertijd, de midden-Romeinse tijd, de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. In mindere mate en in de ruimere omgeving zijn er ook resten uit de volle middeleeuwen en uit de steentijd gevonden. Verder zijn er ook enkele locaties gekend op basis van bijvoorbeeld cartografische bronnen. Gezien deze gekende informatie bestaat de kans om resten en/of sporen van menselijke aanwezigheid uit de steentijd tot nieuwe tijd aan te treffen ter hoogte van het projectgebied. Op basis van de resultaten van archeologienota's die naburige wegtracés behandelen, is de kans echter klein dat er nog onaangestaste archeologische resten worden gevonden in het projectgebied.
- 2) Uit historisch en landschappelijk onderzoek blijkt dat het projectgebied vanaf ten minste de 18de eeuw in gebruik was als weg. Landschappelijk gezien is het projectgebied gunstig gelegen in een gradiëntzone op de overgang van de zuidoostelijk gelegen valleigronden van de Grote Nete naar een noordwestelijk gelegen subcuesta. De bodem in het projectgebied bestaat uit bebouwde gronden en uit vochtige zandleem. Deze zandleembodems met minimale profielontwikkeling komen voor op ontsluitingen van het Tertiair met een dun Pleistoceen zandleemdek, wat niet gunstig is voor steentijdbewaring. De bebouwing heeft de bovengrond in het projectgebied bovendien zodanig verstoord dat de kans klein is dat er nog een intact bodemprofiel met bedolven steentijdartefacten wordt aangetroffen. De Quartaire sedimenten bestaan enerzijds uit eolische afzettingen bovenop hellingafzettingen. Anderzijds kunnen deze afzettingen plaatselijk nog afgedekt zijn door jongere fluviatiele afzettingen. Doordat de sedimenten niet afgedekt geweest zijn, kunnen onder invloed van erosie de oorspronkelijke bodemlagen afgetopt geweest zijn, wat ook nadelig is voor de bewaring van steentijd. In de huidige toestand bestaat het projectgebied uit geasfalteerde straten, parkeerplaatsen, een voet- en fietspad en groenstroken. Er zijn reeds nutsleidingen, bestaande gemengde riolering onder het wegdek of onder de stoepen en deels ingebuisde grachten in de bermen aanwezig. Er wordt een gescheiden rioleringsstelsel in aanleg met sleuven van maximaal 1,8 m breed tot maximaal ca. 4,4 m-MV diep gerealiseerd met behorende constructies, o.a. een pompstation, de bestaande grachten worden geherprofileerd en er worden nieuwe grachten met kruinbreedte van ca. 2,4 m tot ca. 1,5 m-MV aangelegd. Tevens wordt de weg van de Bossenstraat en de Duffelsesteenweg vernieuwd. De aanleg van de huidige wegen, nutsleidingen en de bestaande gemengde riolering en grachten heeft de ondergrond -en dus ook de mogelijk aanwezige archeologische resten- reeds vermoedelijk in grote mate verstoord. Hierdoor is er in deze zones geen potentieel tot kennisvermeerdering meer mogelijk. De aanlegssleuven van de rioleringen en grachten zijn bovendien te smal om een degelijk archeologisch vooronderzoek uit te voeren.
- 3) Op basis van de bovenstaande argumenten wordt besloten dat het potentieel tot kennisvermeerdering laag is voor het projectgebied. Ter hoogte van de Bossenstraat en de Duffelsesteenweg worden geen of nauwelijks intacte archeologische resten verwacht en kan

verder archeologisch onderzoek omwille van het beperkte ruimtelijk overzicht dat de smalle werksleuven bieden, niet tot kenniswinst leiden.

Op basis van de bovenstaande argumenten wordt besloten dat er een **laag potentieel tot kennisvermeerdering** is voor het projectgebied. Bijgevolg is de kosten-baten afweging voor dit project ongunstig en wordt er aldus gepleit voor **vrijgave** van het volledige projectgebied (Figuur 34).

Figuur 34: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied

6 BIBLIOGRAFIE

Adams, R. & S. Vermeire, 2002. Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 15 Antwerpen. Universiteit Gent.

Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5000.

Atlas van de Buurtwegen, opgesteld naar aanleiding van de wet op de buurtwegen van 10 april 1841, schaal 1:2.500 (overzichtsplannen schaal 1:10.000).

De Rijck, A., 2020. Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Meidreef te Lint (prov. Antwerpen). K-18-031. ABO Archeologische Rapporten 1145. Aartselaar.

Geopunt Vlaanderen, Orthofoto's 1971, 1979-1990, 2000-2003, 2015, 2021, *Duffelsesteenweg, Lint* [online], <http://www.geopunt.be> (geraadpleegd op 9/02/2022).

Holstein, C., 2021. Archeologische evaluatie van het bodemarchief ter hoogte van de Lintsesteenweg te Duffel (provincie Antwerpen). K-20-054. Archeologienota. Programma van maatregelen. ABO Archeologische rapporten 1499. Aartselaar.

Kaart van Villaret, Institut National de l'Information Géographique et Forestière, Sint-Mande (France), CH 292, uitgegeven in 1745, schaal 1:14.400.

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.

Topografische kaarten, 1873, 1904, 1939, 1969, *Markt, Berlaar* [online], www.cartesius.be, (geraadpleegd op 9/02/2022)

Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.

ARCHEOLOGIENOTA

DUFFELSESTEENWEG TE LINT

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 1777

Rapport opgemaakt door: Bénédicte Cleda

Kontichsesteenweg 38

B-2630 Aartselaar

Projectcode:

Intern: 32840

Extern: K-08-027

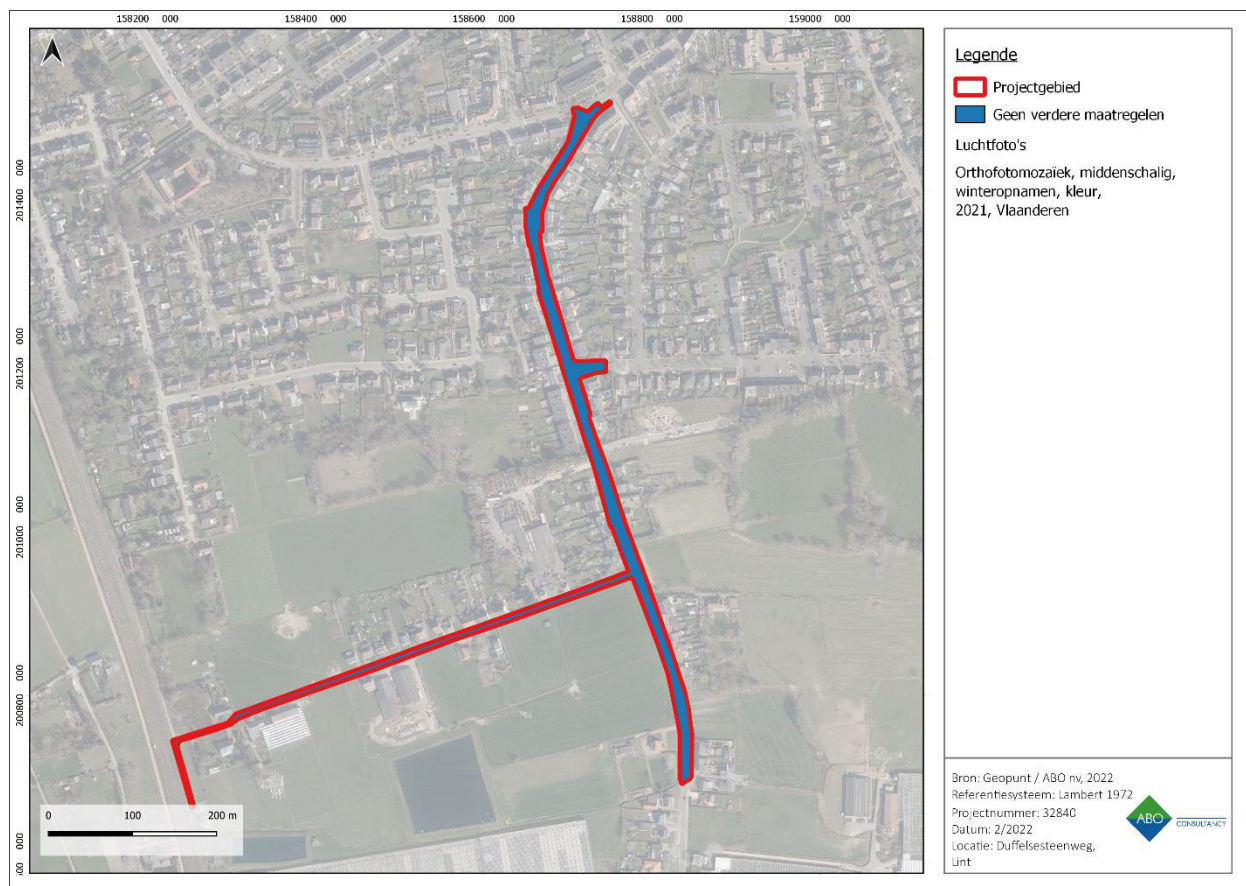
AOE: 2022B94

7 GEMOTIVEERD ADVIES

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek werd het potentieel ingeschat als gering. Er worden sporen vanaf de metaaltijden tot de nieuwe tijd verwacht. De werken zullen echter slechts een minimale verstoring van het bodemarchief teweegbrengen gezien het projectgebied reeds in grote mate geroerd is door de aanleg van de huidige wegenis, riolering en nutsleidingen. Hierdoor zal het archeologisch archief reeds grotendeels vernield zijn.

- 1) In de nabije omgeving van het projectgebied zijn voornamelijk vindplaatsen gekend uit de ijzertijd, de midden-Romeinse tijd, de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. In mindere mate en in de ruimere omgeving zijn er ook resten uit de volle middeleeuwen en uit de steentijd gevonden. Verder zijn er ook enkele locaties gekend op basis van bijvoorbeeld cartografische bronnen. Gezien deze gekende informatie bestaat de kans om resten en/of sporen van menselijke aanwezigheid uit de steentijd tot nieuwe tijd aan te treffen ter hoogte van het projectgebied. Op basis van de resultaten van archeologienota's die naburige wegtracés behandelen, is de kans echter klein dat er nog onaangestaste archeologische resten worden gevonden in het projectgebied.
- 2) Uit historisch en landschappelijk onderzoek blijkt dat het projectgebied vanaf ten minste de 18de eeuw in gebruik was als weg. Landschappelijk gezien is het projectgebied gunstig gelegen in een gradiëntzone op de overgang van de zuidoostelijk gelegen valleigronden van de Grote Nete naar een noordwestelijk gelegen subcuesta. De bodem in het projectgebied bestaat uit bebouwde gronden en uit vochtige zandleem. Deze zandleembodems met minimale profielontwikkeling komen voor op ontsluitingen van het Tertiair met een dun Pleistoceen zandleemdek, wat niet gunstig is voor steentijdbewaring. De bebouwing heeft de bovengrond in het projectgebied bovendien zodanig verstoord dat de kans klein is dat er nog een intact bodemprofiel met bedolven steentijdartefacten wordt aangetroffen. De Quartaire sedimenten bestaan enerzijds uit eolische afzettingen bovenop hellingafzettingen. Anderzijds kunnen deze afzettingen plaatselijk nog afgedekt zijn door jongere fluviatiele afzettingen. Doordat de sedimenten niet afgedekt geweest zijn, kunnen onder invloed van erosie de oorspronkelijke bodemlagen afgetopt geweest zijn, wat ook nadelig is voor de bewaring van steentijd. In de huidige toestand bestaat het projectgebied uit geasfalteerde straten, parkeerplaatsen, een voet- en fietspad en groenstroken. Er zijn reeds nutsleidingen, bestaande uit gemengde riolering onder het wegdek of onder de stoepen en deels ingebuisde grachten in de berm aanwezig. Er wordt een gescheiden rioleringsstelsel in aanleg met sleuven van maximaal 1,8 m breed tot maximaal ca. 4,4 m-MV diep gerealiseerd met bijbehorende constructies, o.a. een pompstation, de bestaande grachten worden geherprofileerd en er worden nieuwe grachten met kruinbreedte van ca. 2,4 m tot ca. 1,5 m-MV aangelegd. Tevens wordt de wegenis van de Bossenstraat en de Duffelsesteenweg vernieuwd. De aanleg van de huidige wegenis, nutsleidingen en de bestaande gemengde riolering en grachten heeft de ondergrond -en dus ook de mogelijk aanwezige archeologische resten- reeds vermoedelijk in grote mate verstoord. Hierdoor is er in deze zones geen potentieel tot kennisvermeerdering meer mogelijk. De aanlegssleuven van de rioleringen en grachten zijn bovendien te smal om een degelijk archeologisch vooronderzoek uit te voeren.
- 3) Op basis van de bovenstaande argumenten wordt besloten dat het potentieel tot kennisvermeerdering laag is voor het projectgebied. Ter hoogte van de Bossenstraat en de Duffelsesteenweg worden geen of nauwelijks intacte archeologische resten verwacht en kan verder archeologisch onderzoek omwille van het beperkte ruimtelijk overzicht dat de smalle werksleuven bieden, niet tot kenniswinst leiden.

Op basis van de bovenstaande argumenten wordt besloten dat er een **laag potentieel tot kennisvermeerdering** is voor het projectgebied. Bijgevolg is de kosten-baten afweging voor dit project ongunstig en wordt er aldus gepleit voor **vrijgave** van het volledige projectgebied (Figuur 35).

Figuur 35: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied

8 BIBLIOGRAFIE

- Bats M., Bastiaens, J. and Crombé, P., 2006. Prospectie en Waardering van Alluviale Gebieden langs de Boven-Schelde. CAI-project 2003-2004. In Cousserier K., Meylemans, E. and In 't Ven, I. (Ed.) *CAI-II Thematische Inventarisatie- en Evaluatieonderzoek. VIOE-Rapporten 2*, p. 75-100.
- Bats M., Klinck, B., Meersschaert, L. and Sergeant, J., 2004. Verkennend en Waarderend Booronderzoek in het Alluvium van de Schelde. *Notae Praehistoricae*, 24, p. 175-179.
- Belgisch Kenniscentrum over Welzijn op het Werk, 2016. *Werkzaamheden in de Nabijheid van Ondergrondse Nutsleidingen* [online] Available at: <<https://www.beswic.be/nl/blog/werkzaamheden-nabijheid-van-ondergrondse-nutsleidingen>>.
- Borsboom A. and Verhagen, P., 2012. *KNA Leidraad. Inventariserend Veldonderzoek. Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P)*. Amsterdam: Stichting Infrastructuur Kwalietsborging Bodembeheer.
- Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, 2016. *Arbeidsreglementering* [online] Available at: <<http://www.werk.belgie.be/defaultTab.aspx?id=387>>.
- Ghijsels Y. and Achten, J., 2015. *Werken in de Nabijheid van Ondergrondse Installaties. Praktische Gids voor Aannemers*. Federale Verzekering: Brussel.
- Groenewoudt, B.J., 1994. Prospectie, Waardering en Selectie van Archeologische Vindplaatsen: een Beleidsgerichte Verkenning van Middelen en Mogelijkheden. *Nederlandse Archeologische Rapporten 17*. Amersfoort: Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek.
- Haneca, K., Debruyne, S., Vanhoutte, S. and Eryvynck, A., 2016. Archeologisch Vooronderzoek met Proefsleuven – Op Zoek naar een Optimale Strategie. *Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48*. Brussel: Agentschap Onroerend Erfgoed.
- Preventiemaatregelen, 2002. Veiligheidsnota's Bouwbedrijf: Werken langs en in Sleuven. *Vademecum van het Nationaal Actiecomité voor Veiligheid en Hygiëne in het Bouwbedrijf N.A.V.B.*, 96, p. 6-20.
- Uitgravingen, 2002. Veiligheidsnota's Bouwbedrijf: Veiligheid op Kleine Bouwplaatsen. *Vademecum van het Nationaal Actiecomité voor Veiligheid en Hygiëne in het Bouwbedrijf N.A.V.B.*, 88, pp. 6-20.
- Van Gils, Marijn, en Erwin Meylemans. *Prospecteren naar steentijd artefactensites - versie 1*. Brussel: agentschap Onroerend Erfgoed, 2019. <https://www.onroenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/Prospectie%20Steentijd.pdf>.
- Van Gils, M. en Meylemans, E. (2017, 29 maart). Steentijdonderzoek in functie van het archeologietraject [Powerpoint]. Geraadpleegd van <https://www.slideshare.net/VIOE/presentaties-vormingsvoormiddag-steentijdonderzoek-in-functie-van-het-archeologietraject>
- Verhagen J., Rensink, E., Bats, M. and Crombé, P., 2011. Optimale Strategieën voor het Opsporen van Steentijdvindplaatsen met behulp van Booronderzoek. Een Statistische Perspectief. *Rapportage Archeologische monumentenzorg*, 197, p. 35-38.

9 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General Director		11/02/2022
Toon Moeskops	Business Unit Manager		11/02/2022
Anouk Van der Kelen	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		11/02/2022